

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

PROGRAMA D'ORIENTACIÓ PROFESSIONAL PER L'ALUMNAT D'ESO

Treball Final de Grau. Curs 2018/2019

Aida Trillo Gamaza
Tutora: Sònia Cuesta Garcia
Grau de Pedagogia
Facultat d'Educació
Universitat de Barcelona

Índex

Resum	2
1. Justificació de l'interès educatiu i pedagògic del TFG	4
2. Objectius i finalitat	5
3. Marc teòric	6
3.1. Origen i definició de l'orientació	7
3.1.2. Origen de l'orientació.....	7
3.1.3. Definició del concepte d'orientació	8
3.1.4. Objectius i funcions de l'orientació	8
3.2. Marc d'intervenció de l'orientació professional.....	9
3.2.1. Principis d'orientació professional.....	9
3.2.2. Àrees d'orientació professional.....	9
3.2.3. Contextos d'orientació professional.....	10
3.2.4. Models d'orientació professional	11
3.3. L'orientació professional a l'Educació Secundària Obligatòria	12
3.3.1. Marc legal.....	12
3.3.2. L'orientació professional al currículum	12
3.3.3. Tècniques, activitats i instruments per treballar l'orientació professional...	13
3.3.4. Maduresa vocacional.....	15
4. Anàlisi del context.....	16
4.1. Anàlisi de necessitats	17
4.2. Anàlisi de la informació.....	21
5. Proposta d'intervenció.....	26
5.1. Objectius, metes i finalitats.....	27
5.2. Planificació dels continguts	28
5.3. Destinataris	28
5.4. Metodologia	28
5.5. Temporalització	29
6. Disseny del programa.....	29
6.1. Activitats	30
6.1.1. Sessió 2.....	30
6.1.2. Sessió 9.....	32
7. Viabilitat de la implementació del programa	33
8. Avaluació	34
9. Conclusions	35
10. Referències bibliogràfiques	37
Annex I. Instruments de recollida d'informació i validació d'aquests.....	41
Annex II. Autorització alumnes.....	52
Annex III. Anàlisi de la informació.....	53
Annex IV. Activitats que conformen la proposta d'intervenció.....	65
Annex V. Fitxes per l'avaluació del programa.....	81
Annex VI. Guia del dinamitzador.....	84

Resum

L'orientació professional és un camp molt complex però alhora molt necessari per als joves que han de començar a prendre decisions importants a la seva vida. Per poder fer front a aquesta necessitat, s'ha dut a terme una recerca per comprovar com es realitza l'orientació professional a un centre d'educació secundària del municipi de Viladecans, a la província de Barcelona. A partir de realitzar la investigació i analitzar les necessitats dels alumnes, s'ha plantejat un programa per treballar l'orientació professional amb l'alumnat de tercer curs de l'Educació Secundària Obligatòria. I, el moment escollit per dur a terme el programa han estat les sessions de tutoria.

El programa s'ha elaborat tenint en compte les quatre àrees en les quals es divideix l'orientació professional, que són: l'autoconeixement, el coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral, la presa de decisions i el projecte vital i professional. A més, en aquest programa l'alumnat és el protagonista. Per aquest motiu, les diferents activitats que es proposen estan plantejades perquè, a través de la reflexió, l'alumnat es conegui millor, es prepari per a la presa de decisions de cara al futur i, en definitiva, que realitzi una primera proposta de decisió del seu itinerari formatiu.

Paraules clau: orientació professional, educació secundària, tutoria, programa.

Resumen

La orientación profesional es un campo muy complejo, pero a la vez muy necesario para los jóvenes que han de comenzar a tomar decisiones importantes en su vida. Para poder hacer frente a esta necesidad, se ha llevado a cabo una investigación para comprobar cómo se realiza la orientación profesional en un centro de educación secundaria del municipio de Viladecans, en la provincia de Barcelona. A partir de realizar la investigación y analizar las necesidades de los alumnos, se ha planteado un programa para trabajar la orientación profesional con el alumnado de tercer curso de Educación Secundaria Obligatoria. Y, el momento escogido para llevar a cabo el programa han sido las sesiones de tutoría.

El programa se ha elaborado teniendo en cuenta las cuatro áreas en las que se divide la orientación profesional, que son: el autoconocimiento, el conocimiento del entorno educativo y sociolaboral, la toma de decisiones y el proyecto vital y profesional. Además,

en este programa el alumnado es el protagonista. Por este motivo, las diferentes actividades que se proponen están planteadas para que, a través de la reflexión, el alumnado se conozca mejor, se prepare para la toma de decisiones de cara al futuro y, en definitiva, que realice una primera propuesta de decisión de su itinerario formativo.

Palabras clave: orientación profesional, educación secundaria, tutoría, programa.

Abstract

Vocational guidance is both a complex field and a necessary training for young students that have to start making important decisions about their lives. To provide an answer to this need, I have carried out a research in order to check how vocational orientation is normally performed in a secondary education school in the city of Viladecans, a city in the outskirts of Barcelona. Once the results have been collected and analysed, I have designed a vocational oriented programme which aim is to work together with young students in their third year of secondary compulsory education. It is meant to be dealt with during tutoring sessions.

The programme has been designed taking into consideration the four areas in which vocational guidance is divided, which are: self-knowledge, knowledge of the educational and socio-occupational environments, decision-making, and the vital and professional project. Moreover, in this programme, students are the main protagonists. For this reason, the aim of the different activities is to allow students, through a self-reflexion process, to get to know themselves better, to prepare for their decision-making for the future and, ultimately, to make a first proposal to decide its training itinerary.

Key words: vocational guidance, secondary education, tutoring, programme.

1. Justificació de l'interès educatiu i pedagògic del TFG

Aquest Treball Final de Grau s'ubica dintre de l'orientació psicopedagògica, més concretament dintre de l'àrea de l'orientació professional. El treball se centra en l'orientació professional que reben els alumnes de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), és a dir, a les edats d'entre 12 i 16 anys.

La motivació de dur a terme aquest Treball Final de Grau sorgeix, per una banda, perquè l'orientació pot integrar molts aspectes de la persona i pot acompanyar-la en molts àmbits de la seva vida. Bisquerra Alzina i Álvarez González (2010) parlen sobre l'orientació entesa des d'una perspectiva psicopedagògica. En les seves pròpies paraules: "Entendemos la orientación y la intervención psicopedagógica como un proceso de ayuda continuo a todas las personas, en todos sus aspectos, con objeto de potenciar el desarrollo humano a lo largo de toda la vida" (p. 9).

I, l'interès concret en què hi hagi un seguiment, una orientació professional cap als estudiants d'educació secundària rau en el fet que l'elecció d'uns estudis superiors i, finalment, una professió, són decisions importants, que s'han de prendre de forma estudiada i informada. En aquest sentit considero que pot ser beneficiós que la persona no se senti sola en aquest procés, sinó que compti amb un acompanyament que l'ajudi a conèixer-se millor, a prendre millors decisions, més reflexionades i que redueixi la possible incertesa i estrès d'haver de decidir coses importants de cara al futur. Per tant, és necessari que existeixi l'orientació professional i que comenci en els primers cursos de l'educació secundària, ja que si comença d'hora, com una mena de "prevenció", la carrera professional serà més clara i més aviat es podrà començar a preparar-la.

A més, el motiu pel qual aquest treball s'emmarca a l'ESO, és perquè així s'inclouen també als alumnes que, en comptes de seguir estudiant, tenen la intenció d'incorporar-se directament al món laboral. A més del possible caràcter preventiu que podria influir positivament en els alumnes de Batxillerat, ja que actualment, aquests alumnes tenen certes dificultats. Autors com Figuera Gazo i Massot Lafont (2013) escriuen:

A lo largo de la etapa del bachillerato el estudiante debería haber adquirido cierto grado de autonomía en las decisiones académicas y profesionales (por edad y madurez vocacional), pero en general la situación muestra una inmadurez importante en una parte significativa del alumnado. Las razones las encontramos en un contexto socio- familiar excesivamente protector, poco proclive a facilitar experiencias de toma de decisiones, unido a un contexto educativo poco sensible a

introducir la educación para la carrera o la orientación profesional en las aulas [...] (p. 10 i 11).

Per una altra banda, des d'una perspectiva més personal, la motivació per tractar aquest tema té l'arrel en la meva experiència al llarg del meu pas pel sistema educatiu, ja que no vaig comptar amb un procés d'orientació realment útil. No vaig rebre les eines o instruments apropiats per poder prendre una decisió de forma segura.

Aquest fet va motivar-me a estudiar el Grau de Pedagogia per tal de poder entendre el funcionament de l'orientació des de dins i treballar per comprendre aquest àmbit per poder ajudar en un futur a altres alumnes a evitar experiències similars a la meva. És per això que al llarg del grau he anat decantant-me per aquesta temàtica fins a, finalment, decidir realitzar el meu Treball Final de Grau sobre l'orientació professional.

Una disciplina que ha existit des de fa dècades, i és poc probable que mai quedi desfasada. Cal tenir en compte, a més, que vivim en un món que avança molt ràpidament, a on es generen noves professions a un ritme accelerat. I, vers aquest panorama de futur, els joves poden sentir incertesa. Per aquest motiu, encara que canviïn els mètodes i els instruments d'orientació, aquesta continuarà sent necessària. Per això considero que és important no descuidar-la i continuar investigant sobre ella. A més, segons Álvarez et al. (2000) “la orientación es una de las actividades educativas que, en la actualidad, está adquiriendo mayor protagonismo dentro de las necesidades que plantea nuestro marco escolar” (p. 9).

2. Objectius i finalitat

La finalitat última del present Treball Final de Grau és comprovar si els alumnes, professors i experts en orientació senten que ja està coberta la necessitat de l'orientació professional als centres d'educació secundària o, si pel contrari, consideren que encara s'ha de treballar per millorar-la. I si aquesta millora, per exemple, podria consistir en diferents activitats i estratègies o inclús en la creació d'un programa dedicat específicament a l'orientació dels alumnes.

Amb aquest projecte es pretén descobrir també si els estudiants coneixen i els hi resulten d'utilitat les diferents eines i serveis d'orientació que tenen a la seva disposició o si haurien de fer-se conèixer millor aquests recursos.

Per poder arribar a satisfer la finalitat del treball, es concreten a continuació tots els objectius, tant generals com específics.

Objectius generals:

- Analitzar com es duu a terme la pràctica de l'orientació professional a un centre d'educació secundària.
- Elaborar una proposta de treball de l'orientació professional per l'alumnat de l'Educació Secundària Obligatoria.

Objectius específics:

- Conèixer quines eines, instruments i recursos d'orientació professional s'utilitzen amb els alumnes d'Educació Secundària Obligatoria.
- Conèixer com s'introdueix l'orientació professional als espais de tutoria.
- Recollir les opinions dels diferents agents que intervenen en l'orientació (alumnes, professors i experts en la matèria) sobre la manera en la qual es duu a terme el procés d'orientació professional als centres educatius.
- Identificar el nivell de prioritat que ocupa l'orientació professional en un centre d'educació secundària.
- Comprovar si es correspon l'orientació professional que es descriu el marc legal amb allò que realment té lloc als centres educatius.

3. Marc teòric

Dintre de l'orientació psicopedagògica, el present marc teòric n'explora l'àrea de l'orientació professional al context del sistema educatiu i s'estructura en tres grans blocs. El primer bloc és al qual es treballen aspectes més generals. Es fa un breu repàs per l'origen i l'evolució de l'orientació, després es defineix el concepte d'orientació i, per últim, s'exposen els seus objectius i finalitats.

El segon bloc inclou el marc d'intervenció de l'orientació professional, començant pels principis que la fonamenten, per passar després al que es podrien considerar aspectes més pràctics, conformats per les àrees, els contextos i els models de l'orientació professional.

Finalment, el tercer i últim bloc està dedicat a l'anàlisi de l'orientació professional dins de l'Educació Secundària Obligatoria (ESO). Així, en aquest bloc s'analitza el marc legal

de l'orientació professional a l'ESO, quin lloc té aquesta al currículum, algunes tècniques i estratègies que es poden dur a terme des del centre amb els joves i, per acabar, la influència de la maduresa vocacional.

3.1. Origen i definició de l'orientació

3.1.2. Origen de l'orientació

Tot i que l'acció d'orientar ha estat present en totes les cultures al llarg de la història, molts estudiosos consideren que els inicis de l'orientació els podem trobar als Estats Units a principis del segle XX, amb Frank Parsons. Parsons va fundar la primera Oficina d'Orientació Vocacional (Vocational Bureau) el 1908 a Boston com un servei públic al marge de l'àmbit educatiu.

Paral·lelament, també a Europa sorgeix aquesta pràctica vocacional a principis de segle fora de l'àmbit educatiu i amb diferències en la terminologia utilitzada als Estats Units. Així, en anglès des dels seus orígens es denomina orientació vocacional (*vocational guidance*) i a Europa amb les llengües romàniques es parla d'orientació professional (Monescillo Méndez i Bisquerra, 2010).

A Espanya, el primer servei d'orientació al marge del sistema educatiu el va proporcionar el Museu Social a Barcelona, l'any 1908. Tot i que no va ser fins a la seva ampliació el 1914, quan es va afegir una secció que proporcionava als joves orientació sobre aquelles professions que s'adequaven més a la seva personalitat.

Encara van haver de passar dècades fins a la integració, a la dècada dels anys setanta, de l'orientació al sistema educatiu amb la Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa (Sanchez Mendias, 2010).

Des dels seus orígens fins als nostres dies, allò que anomenem orientació ha canviat molt. De fet, tot i que va sorgir com a orientació professional, al llarg del segle XX, aquesta s'ha anat ampliant per incloure també els processos d'aprenentatge (orientació educativa), l'atenció a la diversitat (dificultats d'aprenentatge, necessitats educatives especials, educació intercultural, educació inclusiva, etc.) i la prevenció i el desenvolupament humà. Actualment, a aquest conjunt se l'anomena orientació psicopedagògica (Bisquerra Alzina i Álvarez González, 2010).

3.1.3. Definició del concepte d'orientació

Després de veure quin va ser l'origen de l'orientació i breument la seva evolució arribem a la definició actual del concepte d'orientació. No hi ha una definició única, ja que aquest és un camp de treball que continua evolucionant. Però si es parla sobre l'orientació entesa des d'una perspectiva psicopedagògica, aquesta la podríem definir així:

En paraules de Bisquerra Alzina i Álvarez González (2010): “Entendemos la orientación y la intervención psicopedagógica como un proceso de ayuda continuo a todas las personas, en todos sus aspectos, con objeto de potenciar el desarrollo humano a lo largo de toda la vida” (p. 9).

I, una de les principals àrees d'intervenció de l'orientació psicopedagògica és l'orientació professional. Una possible definició d'aquesta podria ser la següent:

La orientación se considera una parte integral del proceso educativo o formativo del individuo, con el fin de facilitarle una ayuda que le conduzca a la realización óptima de su proceso instructivo y a encontrar la máxima concordancia posible entre las capacidades, actitudes, valores e intereses de la persona y las aptitudes necesarias para las diversas opciones que presenta el mundo laboral, de tal manera que se consiga encontrar la autorrealización (Álvarez et al., 2000, pg. 15).

3.1.4. Objectius i funcions de l'orientació

Tornant al conjunt de l'orientació psicopedagògica, per una banda, segons Rodríguez Moreno (1995) els objectius generals que busquen aconseguir els professionals de l'orientació per donar resposta a unes necessitats concretes, són: desenvolupar al màxim la personalitat, aconseguir l'autoorientació, l'autocomprensió i l'acceptació d'un mateix, arribar a una maduresa per a la presa de decisions educatives i vocacionals, aconseguir l'adaptabilitat i ajustar-se i aconseguir un aprenentatge òptim als anys d'escolaritat (citats a Adame Obrador, Álvarez González i Bisquerra Alzina, 2010).

I, per una altra banda, s'han de tenir en compte les funcions concretes que s'haurien de dur a terme en un procés d'orientació, que segons Álvarez González i Bisquerra Alzina (2012) són: organitzar i planificar l'orientació, participar en l'elaboració del diagnòstic psicopedagògic, realitzar programes d'intervenció en el desenvolupament de la carrera, programes d'intervenció en el procés d'ensenyament-aprenentatge i programes

d'intervenció per a la prevenció i el desenvolupament humà, funció de consulta (assessorament) en relació amb el professorat, amb el centre i amb la família, funció d'avaluació i funció d'investigació.

3.2. Marc d'intervenció de l'orientació professional

3.2.1. Principis d'orientació professional

Després d'explorar els punts bàsics de l'orientació psicopedagògica, és hora de concretar en l'orientació professional. L'orientació professional es fonamenta en uns principis, que aporten indicacions per poder actuar en situacions concretes. Així, segons Miranda Santana (2003), la intervenció de l'orientació professional es fonamenta en tres principis que es troben estretament relacionats:

- **El principi de prevenció:** Té la funció d'actuar de forma proactiva per minimitzar els factors de risc que poden produir situacions de dèficit per a la població, la qual cosa pot implicar arribar a tenir problemes sociolaborals.
- **El principi de desenvolupament:** La finalitat d'aquest principi és que la persona pugui adquirir les competències adequades que li permetin estructurar la seva personalitat i promoure el seu desenvolupament social, personal, educatiu i laboral.
- **El principi d'intervenció social:** En aquest principi, l'orientador esdevé un agent de canvi, ja que la finalitat del principi és modificar els obstacles del context que impedeixen la realització personal de la persona.

3.2.2. Àrees d'orientació professional

Quan parlem d'àrees d'intervenció de l'orientació professional, estem fent referència als camps temàtics als quals s'emmarquen els aspectes que ha de desenvolupar tota intervenció d'orientació professional (Álvarez González i Isús Barado, 2010).

Per tant, no les hem de confondre amb les quatre àrees de l'orientació psicopedagògica, enteses com a temàtiques de coneixement, formació i d'intervenció, aspectes essencials en la formació dels orientadors que són: l'orientació per al desenvolupament de la carrera (orientació professional), l'orientació en els processos d'ensenyament-aprenentatge, l'atenció a la diversitat i l'orientació per a la prevenció i el desenvolupament.

A causa de la possible confusió amb el concepte, altres autors han denominat a les àrees d'intervenció de l'orientació professional de diferents maneres. Sánchez García (2013) parla de dimensions interrelacionades que configuren el potencial professional i personal d'un individu i que estan formades per aspectes dinàmics que poden canviar amb el temps. S'agrupen en quatre categories:

1. **Autoconeixement:** És l'àrea d'intervenció més reconeguda i la que més es treballa als programes d'orientació, ja que se la considera com la base necessària per a la posterior presa de decisions. Per tant, la persona ha de conèixer la varietat de qualitats, aptituds, actituds, valors, competències, coneixements, experiències que té, ja que tot això representa el seu potencial.
2. **Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral:** Amb aquesta dimensió es pretén que la persona trobi i analitzi informació del seu entorn formatiu, familiar, social i laboral per a poder afrontar les futures transicions com, per exemple, la incorporació al primer lloc de treball o la sortida d'una situació d'atur.
3. **La presa de decisions:** L'adequació de les decisions de la persona en relació a la carrera professional (escollir itineraris formatius, d'inserció o de desenvolupament professional) està directament relacionada amb la qualitat de les informacions que aquesta hagi obtingut de l'autoconeixement i de l'exploració de l'entorn i la seva posterior comparació.
4. **Planificació i gestió de la carrera: el projecte vital i professional:** En aquesta dimensió convergeixen la resta de dimensions que alimenten la planificació d'accions personals que permetran a la persona construir el seu projecte vital i professional. Aquest projecte suposa segons Corominas i Isús (1998), la “capacidad para definir y redefinir hacia dónde vamos, clarificar nuestra identidad y planificar itinerarios con sentido” (citada a Sánchez García, 2013, p. 87).

3.2.3. Contextos d'orientació professional

Un altre aspecte de la intervenció orientadora són els contextos, entesos com els espais físics als quals es pot dur a terme l'orientació professional. Segons Miranda Santana (2003) n' existeixen tres:

1. **El sistema educatiu:** L'orientació professional queda circumscrita a l'educació secundària –obligatòria i postobligatòria- vinculada als processos de trànsit al

sistema educatiu, entre el sistema educatiu i el món laboral o a la inversa. A Espanya queda articulada des dels equips d'orientació educatius i psicopedagògics que concreten les actuacions a la classe, al centre i a la zona.

2. **Els medis comunitaris:** La intervenció és gestionada per les administracions públiques, siguin centrals, autonòmiques o locals. La màxima responsabilitat recau en les administracions de caràcter local, com els ajuntaments.

En aquest context, el motiu de la intervenció és promoure les condicions necessàries per a promoure la inserció sociolaboral dels diferents col·lectius o el manteniment del lloc de treball.

3. **Les organitzacions:** Es concreta fonamentalment en les empreses. Les actuacions es generen des dels departaments de recursos humans des d'on es generen accions encaminades a la promoció de la carrera professional dels seus treballadors.

3.2.4. Models d'orientació professional

Finalment, quant als models d'orientació professional, Bausela (2004) els entén com a estratègies per aconseguir uns resultats proposats. Segons aquesta autora, no existeix només una classificació única dels models, sinó que es poden trobar diferents classificacions segons el criteri utilitzat. Un possible criteri és el de Bisquerra Alzina i Álvarez González (2010) que proposen la següent classificació bàsica:

1. **Model clínic (*counseling*):** Ofereix una atenció directa i individualitzada. L'entrevista personal és la tècnica més característica del model perquè aquest es basa en el fet que la relació personal entre l'orientador i la persona orientada és l'única possibilitat per afrontar l'acció orientadora.
2. **Model de programes:** Aquest model està destinat a oferir una intervenció grupal amb la finalitat d'anticipar-se als problemes i així poder prevenir-los, a més de treballar el desenvolupament integral de la persona.
3. **Model de consulta:** La intervenció és indirecta, ja que el que es proposa és assessorar a mediadors (professors, tutors, família, institució, etc.) perquè siguin ells els que puguin dur a terme els posteriors programes d'orientació.

3.3.L'orientació professional a l'Educació Secundària Obligatòria

3.3.1. Marc legal

Actualment, a Espanya, les lleis d'educació que regulen l'orientació professional a l'Educació Secundària Obligatòria són: en primer lloc, la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE). I, en segon lloc, la Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa (LOMCE) que modifica parcialment la LOE.

A l'Article 1 de la LOE, a on s'especifiquen els Principis de l'Educació, es considera: "f) La orientación educativa y profesional de los estudiantes, como medio necesario para el logro de una formación personalizada, que propicie una educación integral en conocimientos, destrezas y valores" (BOE, 2006, p. 17164).

La LOMCE no modifica ni elimina aquesta afirmació, però al Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, pel que fa a l'Article 15.3 concreta que: "Corresponde a las Administraciones educativas promover las medidas necesarias para que la tutoría personal del alumnado y la orientación educativa, psicopedagógica y profesional, constituyan un elemento fundamental en la ordenación de esta etapa" (BOE, 2014, p. 181).

En el cas concret de Catalunya, l'ordenació de l'educació secundària la regula la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. En aquesta llei, a l'Article 21.2 que fa referència als Drets dels alumnes es recull com a dret: "m) Rebre orientació, particularment en els àmbits educatiu i professional" (DOGC, 2009, p. 56601).

A més, a l'Article 59.6 s'apunta que: "En l'educació secundària obligatòria, s'ha de garantir un sistema global d'orientació professional i acadèmica que permeti als alumnes conèixer les característiques del sistema formatiu i productiu a fi d'escollir les opcions formatives adequades a llurs aptituds i preferències" (DOGC, 2009, p. 56617).

3.3.2. L'orientació professional al currículum

Tal com afirmen Álvarez González et al. (2000) l'orientació ha de ser "activa y dinámica, realizada por los profesores de las diferentes materias coordinados por el tutor y ha de ir insertándose progresivamente dentro del propio currículum, de manera

interdisciplinar, [...]” (p. 9). Aquest fet es concreta a Catalunya amb el Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.

Les matèries concretes, dintre del currículum de l'Educació Secundària Obligatòria, a les quals trobem que hi ha lloc per a l'orientació professional són, a l'àmbit social, les matèries d'economia i d'emprenedoria.

Els objectius relacionats amb l'orientació de totes dues matèries són similars i són que els alumnes aprenguin a elaborar el seu propi itinerari formatiu i professional, considerant la formació permanent i les expectatives personals a partir de l'autoconeixement i la recerca d'informació sobre les diferents opcions formatives i professionals.

A més d'aquestes dues matèries que per separat són optatives, trobem també l'economia i emprenedoria com a matèria compactada a quart d'ESO, que és obligatòria només segons la modalitat de l'itinerari que poden escollir els alumnes. Aquesta recull els mateixos objectius de les matèries per separat. Podem observar que cap d'aquestes matèries són obligatòries per a tot l'alumnat.

Finalment, en un pla general, trobem que l'àmbit personal i social que és transversal a totes les matèries pretén que l'alumnat assoleixi competències transversals que afavoreixin aprendre a aprendre i l'aprenentatge al llarg de la vida. D'aquesta forma, ha de poder desenvolupar actituds que l'ajudin a construir models de vida personal, social i professional satisfactoris. És a dir, que tot i que cada matèria no té un espai d'orientació professional o que no hi ha una matèria d'orientació professional com a tal, aquesta sí que es contempla que es treballi transversalment a qualsevol de les altres matèries, com poden ser llengua catalana, matemàtiques o a les hores de tutoria.

3.3.3. Tècniques, activitats i instruments per treballar l'orientació professional

Per a treballar amb l'alumnat de l'ESO l'orientació professional, existeixen diferents tècniques que podríem relacionar amb les dimensions de l'orientació professional. Per veure-ho més clar, García Valls (2016) proposa els següents exemples:

En primer lloc, per a treballar l'autoconeixement es poden proposar qüestionaris i proves objectives per explorar la personalitat o els interessos vocacionals. També, pel que

fa al coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral es tractaria de buscar, seleccionar i analitzar informació, fomentant abans la capacitat de cerca amb criteri i adequació.

Per a treballar la presa de decisions s'haurien de dur a terme activitats adaptades a l'edat i al context dels joves que es podrien aplicar a la tutoria i es tractaria d'entrenar aquesta capacitat partint de diversos problemes que es poden resoldre a través de diferents alternatives.

I, quant a l'elaboració del projecte vital i professional, aquest implica organitzar el concepte de si mateix que té la persona en un projecte per a formar-se i desenvolupar una professió.

Una altra opció de classificació podria ser segons a on es realitzarà cada activitat (Hammer, Ripper i Schenk, 2014). Per exemple, a classe implicant a experts de fora de l'escola com ara antics alumnes, o fent investigació i presentant la informació seleccionada.

També es plantejaria confeccionar un portafolis d'elecció vocacional que contindria els esforços de l'alumnat i els resultats obtinguts dintre o fora de l'àmbit escolar. I, a més, es podrien dur a terme jocs de simulació representant escenes del món laboral. O, fins i tot els alumnes podrien crear una empresa que reproduïxi els processos de les empreses reals però de forma simplificada.

Una altra possibilitat és la cooperació del centre educatiu amb el món laboral, a on s'inclourien, per exemple, les visites a les empreses o la cooperació amb els serveis d'ocupació.

Per acabar, podem aprofitar el moment tecnològic en el qual vivim i afegir l'ús de les TIC a l'orientació professional. Així, recollint el que ja apuntaven Malik i Sánchez (2003) fa més d'una dècada, també és important considerar que les possibilitats que ofereix Internet per a l'orientació són molt grans, ja que amb aquesta eina, és possible proporcionar orientació més enllà de la recopilació d'informació.

Per exemple, existeixen diverses pàgines web com ara *Barcelona Activa* (2011) o *Educaweb* (1998) que no només ofereixen informació sobre les diferents professions i estudis sinó que, també, ofereixen serveis de consulta i assessorament personalitzat per als joves.

3.3.4. Maduresa vocacional

Abans d'acabar, és important destacar un altre factor que pot influir en l'orientació professional dels joves. Es tracta del concepte de maduresa vocacional. El que vol explicar aquest fenomen és que la idea que abans es concebia que tots els adolescents i joves estaven preparats per afrontar les seves pròpies decisions vocacionals i que aquestes decisions havien de ser definitives ja no és vigent (Álvarez González i Bisquerra Alzina, 2012).

Actualment es considera que el procés de desenvolupament de la carrera és un procés continu al llarg de tota la vida. Com també que, a una determinada edat, algunes persones són més madures que unes altres com a conseqüència d'una sèrie de determinants personals i situacionals. Segons Super (1963):

La madurez vocacional es percibida como la habilidad del individuo para hacer frente a las tareas necesarias para la carrera durante una etapa particular de la vida. Esta habilidad se evalúa comparándose con otros individuos que se están enfrentando a las mismas tareas en el mismo periodo vital (citad a Álvarez González i Isús Barado, 2010, p. 251).

Aquest fenomen, a més, té el suport de la neurociència. Segons Portero Tresserra (2019), el cervell és flexible, canvia la seva estructura durant tota la vida, la qual cosa permet que es pugui aprendre contínuament i, per tant, tornar a plantejar-se les pròpies decisions al llarg de la vida.

La neurociència explica, a més, que el cervell adolescent té conductes diferents de les del cervell adult. Els adolescents són més sensibles a les emocions negatives i positives i a l'estrès, són més impulsius i desinhibits, poden presentar dèficits de cognició social i són més vulnerables a la depressió. Es parla també de les funcions executives, que són habilitats cognitives com la memòria de treball, la flexibilitat mental o la inhibició/autoregulació. Aquestes depenen de l'edat i es desenvolupen amb l'experiència. És per aquest motiu pel qual els adolescents no les tenen tan desenvolupades (Portero Tresserra, 2019).

S'ha de prestar especial atenció a aquests factors en els processos d'orientació professional amb adolescents i joves, ja que com demostra la neurociència, els seus cervells actuen de forma diferent a la dels adults i, per aquest motiu, no els serviran els mateixos processos d'intervenció.

4. Anàlisi del context

El programa d'intervenció dissenyat en aquest treball ha estat pensat per ser aplicat al centre d'educació secundària, Institut Miramar. El projecte educatiu de centre de l'Institut Miramar (2014) es troba en procés de revisió actualment. La versió que està disponible té data de febrer del 2014 i és un document que ens aporta la següent informació:

L'institut Miramar està situat al municipi de Viladecans, a la comarca del Baix Llobregat, a la província de Barcelona. Geogràficament situat al nord del municipi en el barri de muntanya del Torrent Ballester.

L'Institut Miramar comença la seva història el curs 1987-88 com extensió de l'Institut de Sales en uns barracots ubicats al lloc on actualment està situat l'institut. El 1993 rep el nom definitiu d'Institut Miramar i, el curs 1996-97 comença a impartir-se l'ESO al centre. A data del 2019, el centre ofereix estudis d'Educació Secundària Obligatòria i dues modalitats de batxillerat: Humanitats i Ciències socials i Ciències i tecnologia. Existeixen quatre línies de primer a quart de l'ESO (amb excepció del tercer curs, que en té cinc), i dues línies pels dos cursos de batxillerat.

Aquest és un centre laic i de titularitat pública. És una institució regida pels principis de la democràcia i la tolerància, el respecte de les idees, la defensa de la pau i dels drets humans i la conservació de la natura.

El percentatge de l'alumnat de procedència estrangera és de l'11%. Els principals països de procedència són: països de l'Amèrica del Sud, el Marroc i la Xina. La major part d'aquest alumnat ha nascut a Catalunya, a on ha cursat tota la primària, de forma que el percentatge d'alumnat nouvingut és inferior a un 1%.

Finalment, cal remarcar també que el nombre d'alumnes amb Necessitats Educatives Especials (NEE) greus i permanents ha crescut en els últims anys.

Dades generals del centre:

Direcció: Av. Miramar, 15, 08840 Viladecans

Telèfon: 936 47 43 35

Correu electrònic: a8045860@xtec.cat

Pàgina web: <https://agora.xtec.cat/iesmiramar/>

4.1. Anàlisi de necessitats

Pel que fa a la metodologia de la recollida d'informació emprada per poder fer una anàlisi de les necessitats dels alumnes, aquesta ha estat la següent:

La investigació realitzada ha utilitzat l'enfocament mixt, ja que combina elements d'investigació quantitativa, la qual realitza la recol·lecció i anàlisi de dades de forma numèrica i posa l'èmfasi en la quantificació i la generalització dels resultats, i també elements d'investigació qualitativa, que és la que pretén aconseguir profunditat en el coneixement del tema, identificar la naturalesa complexa de la realitat i els aspectes subjectius de l'experiència (Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC i UVIC, 2006).

Pel que fa als instruments de recollida d'informació fets servir han estat, de la metodologia quantitativa, per poder conèixer l'opinió d'un major nombre de persones, el qüestionari, que segons Torrado Fonseca (2016), “es un instrumento de recopilación de información compuesto de un conjunto limitado de preguntas mediante el cual el sujeto proporciona información sobre sí mismo y/ o sobre su entorno”.

I, de la metodologia qualitativa, l'entrevista, l'objectiu de la qual és, segons Massot Lafon, Dorio Alcaraz i Sabriego Puig (2016), “obtener información de forma oral y personalizada, sobre acontecimientos vividos y aspectos subjetivos de la persona como las creencias, las actitudes, las opiniones, los valores, en relación con la situación que se está estudiando”.

La validació de tots els instruments ha estat a càrrec de la professora X de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona i es pot consultar a l'annex I.

Finalment, pel que fa als criteris de selecció dels quatre grups escollits per dur a terme la investigació, aquests són els següents:

Grup experts acadèmics:

Amb aquest grup el mostreig usat ha estat un mostreig no probabilístic i de tipus intencional. I, el criteri de selecció a l'hora d'escollir aquest grup ha estat el fet que el formen experts en la matèria i, per tant, coneixen l'orientació professional en profunditat i poden aportar una visió molt més amplia, global i teòrica. Per tant, l'objectiu de comptar amb l'opinió d'aquest grup és conèixer quines són les tendències que s'estan donant a

l'orientació professional, així com conèixer la seva opinió respecte a la formació que reben els orientadors.

Pel que fa als perfils de les dues persones expertes, totes dues són doctors. El primer és Doctor en Educació i Societat en la línia de psicopedagogia i la segona és Doctora en Pedagogia. Tots dos treballen com a orientadors, tenen experiència en el context no formal i han treballat a l'àmbit sociolaboral.

L'estratègia qualitativa de recollida d'informació utilitzada amb aquest grup ha estat l'entrevista presencial. Com que les dues persones entrevistades van accedir a ser enregistrades durant l'entrevista amb el propòsit d'incloure les seves opinions en el present treball, es va obtenir el seu consentiment informat.

Les preguntes que s'han realitzat al grup han estat tres preguntes tancades i tres preguntes obertes. Les preguntes es poden consultar en l'annex I i, a continuació, es mostren els objectius i dimensions que es pretenien respondre amb cada qüestió.

Dimensió	Objectiu	Pregunta
Edat inicial per treballar l'orientació professional	Conèixer l'edat a la qual seria convenient començar a treballar l'orientació professional d'una persona.	1
Suficiència de l'orientació professional a l'ESO	Saber si es fa suficient orientació professional als centres educatius d'educació secundària.	2a i 2b
Nivell de formació dels orientadors	Identificar què manca a la formació dels tutors i professors dels centres educatius que realitzen tasques d'orientació professional.	3a i 3b
Mesures per a una òptima orientació	Conèixer altres elements que els experts consideren importants per a l'orientació professional dels adolescents.	4

Grup professionals de l'orientació:

El motiu d'escollir aquest grup ha estat el fet que són treballadors de l'orientació i coneixen la realitat de l'orientació professional. De fet, quant al perfil dels professionals, dos són llicenciats en pedagogia i un en psicologia i psicopedagogia. Tots tres són o han estat orientadors durant deu o més anys.

L'estratègia utilitzada ha estat també l'entrevista, però en aquest cas a través del correu electrònic, ja que no ha estat possible trobar-se en persona. El mostreig ha estat no probabilístic i el tipus és mostreig per accessibilitat.

L'entrevista ha constatat de dotze preguntes, tant obertes com tancades. Les preguntes realitzades als orientadors es poden consultar en l'annex I i, a la següent taula es mostren els objectius i dimensions als quals es buscava respondre amb cada pregunta.

Dimensió	Objectiu	Pregunta
Idoneïtat dels participants	Conèixer el perfil dels professionals entrevistats per saber si són idonis per a la investigació.	1, 2, 3a i 3b
Edat inicial per treballar l'orientació professional	Conèixer l'edat a la qual seria convenient començar a treballar l'orientació professional d'una persona.	4
Objectiu de l'orientació professional	Conèixer quin és l'objectiu de l'orientació professional.	5
Treball de les diferents àrees	Comprovar com es treballen les diferents dimensions de l'orientació professional.	6a, 6b i 7
Utilització de les estratègies i recursos	Conèixer quines són les estratègies i recursos que utilitzen els professionals de l'orientació amb els seus alumnes.	8 i 11
Suficiència de l'orientació professional a l'ESO	Saber si es fa suficient orientació professional als centres educatius.	9a, 9b i 10
Nivell de formació dels orientadors	Conèixer què manca a la formació dels tutors i professors dels centres educatius que realitzen tasques d'orientació professional.	12

Grup professorat de l'Institut Miramar:

El grup està format per 27 professors i professores (alguns dels quals són tutors) de l'Institut Miramar de Viladecans. I, l'objectiu d'escollir aquest grup ha estat conèixer de primera mà com s'està treballant l'orientació professional al centre escollit per a la proposta del programa d'intervenció, ja que aquests professionals treballen directament amb els alumnes i són els encarregats de dur a terme l'orientació professional d'aquests.

La tècnica emprada ha estat un qüestionari en línia anònim realitzat a través de la plataforma Google Forms. En el qüestionari estava escrit el propòsit d'utilitzar la informació per aquest treball i s'informava els participants que la seva participació

responent implicava el consentiment escrit. I, pel que fa a la mostra, es va seleccionar tota la població de docents del centre i el qüestionari es va passar a tots els professors.

Les preguntes, en la seva majoria tancades, amb només dues obertes, es troben a l'annex I i, a continuació, es recullen els objectius i dimensions de cada qüestió.

Dimensió	Objectiu	Pregunta
Idoneïtat dels participants	Conèixer el perfil dels professionals per saber si són idonis per a la investigació.	1, 2, 3 i 6
Nivell de formació dels orientadors	Identificar quina és la formació sobre orientació que ha rebut el professorat.	4 i 5
Gestió de la tutoria	Conèixer com es gestionen les hores de tutoria al centre.	7 i 8
Suficiència de l'orientació professional a l'ESO	Saber si es fa suficient orientació professional al centre educatiu.	9 i 11
Utilitat de l'orientació professional	Conèixer la utilitat de l'orientació professional que ofereix el centre.	10
Treball de les diferents àrees	Comprovar com es treballen les diferents dimensions de l'orientació professional.	12
Utilització de les estratègies i recursos	Conèixer les estratègies i recursos que utilitzen els professionals amb els seus alumnes.	13 i 14
Prioritat de l'orientació professional	Conèixer quina és la prioritat que ocupa l'orientació professional al centre.	15
Opinió personal	Donar l'oportunitat de fer altres aportacions als docents.	16

Grup alumnat de l'Institut Miramar:

Aquest grup d'alumnes de primer a quart de l'ESO de l'Institut Miramar ha estat escollit perquè representa la població a la qual anirà destinada el programa. L'objectiu d'escollir aquest grup és el fet que són les persones que estan rebent l'orientació professional i, per tant, qui pot valorar si aquesta és útil i satisfactòria.

L'instrument de recollida d'informació utilitzat amb aquest grup ha estat un qüestionari anònim realitzat en línia a través de la plataforma Google Forms. Per a la mostra, es va seleccionar la població sencera per a passar el qüestionari. I, de 506 alumnes, s'han rebut un total de 78 respostes, un 15,42% del total de la població.

Pel que fa al consentiment informat, al qüestionari consta la finalitat de recollir les dades per incloure-les en aquest treball però, al tractar-se de menors, també es va elaborar una autorització per entregar a les famílies (annex II).

El qüestionari consta de catorze preguntes tancades i una oberta que es poden consultar a l'annex I i en la taula següent es recullen els objectius i dimensions de cada pregunta.

Dimensió	Objectiu	Pregunta
Idoneïtat dels participants	Conèixer el perfil dels professionals per saber si són idonis per a la investigació.	1, 2, 3 i 4
Rellevància de l'orientació professional rebuda	Saber si l'alumnat considera que l'orientació professional que ha rebut ha estat rellevant per a ell/ella.	5a, 5b, 5f
Treball de les diferents àrees	Comprovar com es treballen les diferents dimensions de l'orientació professional.	5c, 5d i 5e
Coneixement dels itineraris	Conèixer quin és el grau de coneixement del sistema educatiu català.	6, 7 i 8
Necessitat de treballar l'orientació professional	Saber si l'alumnat creu necessari el treball de l'orientació professional a l'ESO.	9
Gestió de la tutoria	Conèixer com es gestionen les hores de tutoria al centre.	10 i 11
Utilització de les estratègies i recursos	Conèixer les estratègies i recursos que coneixen i utilitzen els alumnes.	12 i 13
Nivell de satisfacció	Identificar el nivell de satisfacció que senten els alumnes amb l'orientació professional que han rebut.	14
Opinió personal	Donar l'oportunitat de fer altres aportacions als alumnes.	15

4.2. Anàlisi de la informació

En aquest apartat s'exposen les respostes més significatives que han sorgit de cada grup. Es poden consultar les respostes de les entrevistes als orientadors i els gràfics recollits a l'annex III.

Grup experts acadèmics:

Tots dos experts han coincidit a dir que l'orientació professional s'ha de treballar al llarg de tota la vida de la persona. Altres idees que han aportat són: “no es tanto la edad sino lo que se puede hacer vinculado a esa edad” i que “tiene que estar conectada con la realidad de los adolescentes, con su día a día.”

També, tots dos creuen que no hi ha suficient orientació als centres educatius. I, a més, coincideixen a dir que no hi ha suficient formació per als professors i tutors. Que la formació en orientació que reben al Màster de Formació del Professorat de Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes és insuficient, perquè l'orientació només ocupa una assignatura. Ells proposen formació específica d'orientació professional o fer una mentoria amb professionals de l'educació.

Grup professionals de l'orientació:

Els orientadors han coincidit que pel que fa a l'edat de començar l'orientació, és millor començar aviat i es prolongui al llarg de tota la vida. Un d'ells apunta que “com a necessitat imperiosa, a partir de 3^r d'ESO”.

Quant a l'objectiu de l'orientació, han coincidit en el fet que aquesta ha d'ajudar a l'alumne a descobrir les capacitats, interessos i motivacions sobre el seu futur, orientant-los per a triar una professió que els faci feliços i que puguin aportar a la societat el seu treball i el seu valor com a persones.

Pel que fa a les dificultats que es poden trobar, comenta un orientador que moltes vegades el que passa és que l'orientació es treballa en assignatures molt concretes i potser haurien de ser continguts molt més transversals. De fet, comenta un dels professionals que “els conceptes més abstractes els hi solen costar molt d'entendre i aquests conceptes tan transcendents per a les seves futures vides laborals els solen trobar molt allunyats de les seves realitats quotidianes”.

Quant a les estratègies i recursos que usen els professionals de l'orientació, un d'ells explica: “[...] Com a recursos, vídeos educatius del YouTube o Vimeo, fragments de pel·lícules, cançons d'actualitat...”. Un altre comenta: “qüestionaris d'orientació i informació de TOTES les sortides i alternatives possibles.” I, l'última diu: “des de tests d'autoconeixement fins a xarrades perquè vegin diferents possibilitats que existeixen al mercat de treball fins a fer un currículum a classe, fer una carta de presentació, fer una llista dels llocs a on podrien treballar [...]”.

Finalment, quant a si és suficient, dos professionals opinen que no i un aporta que no necessàriament es necessitaria més temps sinó un millor aprofitament d'aquest. A més, coincideixen els tres en creure que tampoc és suficient la formació dels orientadors.

Grup professorat de l'Institut Miramar:

Del grup del professorat del centre, com es pot veure a la il·lustració 1 (annex III), un 71,1% (20 persones) no ha rebut formació en orientació i un 25,9% (7 persones) sí. Un comentari que ha afegit una persona ha estat “Els tutors tenim poca informació i preparació. El departament d'orientació ens hauria d'ajudar, les orientadores del centre són molt bones però no poden arribar a tot l'alumnat.”

Pel que fa a la tutoria, 14 de 27 persones són tutores i, en referència a si a les hores de tutoria tenen temps per treballar l'orientació professional de l'alumnat, 19 diuen que no i 8 que sí.

Quant a la percepció sobre l'orientació, com podem veure a les il·lustracions 2 i 3 (annex III), un 92,6% (25 persones) pensen que no és suficient l'orientació que es fa i un 7,4% (2 persones) creuen que sí. I, quant a si creuen que la que es fa és útil, l'opinió està pràcticament dividida a la meitat, 13 persones (48,1%) creuen que no, i 14 (51,9%) creuen que sí.

Pel que fa a allò que creuen que falta perquè aquesta sigui més completa, les opcions més votades han estat “Temps”, “Ràtios d'alumnes més petites”, “Més formació pel professorat”, “Recursos humans” i “Major relació/implicació amb l'entorn”.

Quant als recursos usats, l'opció més votada han estat els “test d'interessos” (14 vots), seguida dels “Dilemes morals, resolució de situacions imaginàries” (10 vots), després trobem els “recursos multimèdia (vídeos, pel·lícules, series...)” (8 vots) i, després, “seguir un manual” (5 vots). Per últim, amb menys de 5 vots tenim: “lectures”, “jocs”, “role-play”, “debats”, “algun treball de classe relacionat amb professions” o “cap recurs”.

Finalment, pel que fa a la prioritat que creuen que ocupa l'orientació professional a l'ESO, 3 persones creuen que és molt baixa, 9 persones creuen que es baixa, 7 persones que és alta i 8 persones creuen que és molt alta.

Grup alumnat de l'Institut Miramar:

Les edats de participació han estat de 12 a 16 anys i hi ha hagut més participació dels alumnes de 15 i 16 anys. De totes les persones participants, 18 pertanyen al primer curs de l'ESO, 11 pertanyen al segon curs, 16 al tercer curs i, finalment, 33 al quart curs.

Pel que fa a la percepció de l'orientació professional rebuda (il·lustració 4, annex III), en general, hi ha hagut diversitat d'opinions. Les opcions més escollides han estat les següents: 37 alumnes estan d'acord amb que els ha resultat interessant, 34 persones no

estan d'acord amb que aquesta estigui connectada amb la seva realitat, 30 persones creuen que sí que els ha resultat útil, 38 persones estan d'acord amb que els ha servit per conèixer-se millor i 31 estan d'acord amb que sí que els ha servit per a conèixer millor les oportunitats de l'entorn. I, finalment, 65 persones consideren que no ha estat influenciada pel seu gènere.

Quant als possibles itineraris del sistema educatiu, 57 persones sí que els coneixen i 21 persones no. A més, amb la il·lustració 5 (annex III) podem veure que 37 persones sí que tenen clar quin itinerari seguiran, 16 no i 25 tenen alguna idea però no és segura.

Pel que fa al nivell d'estrès que els produeix haver de pensar en l'itinerari, de l'1 al 5, sent 1 que no i 5 molt, 15 persones han escollit l'opció 1, 17 la número 2, 13 la número 3, 22 la número 4 i, finalment, 11 persones han escollit l'opció 5.

Quant a si és necessari treballar l'orientació professional a l'ESO, les tres opcions més votades han estat: "Sí, però només a partir de tercer o quart" (39 vots), "Sí, des de primer" (31 vots) i, finalment, "No, és massa aviat" (4 vots).

Referent a la tutoria, 45 persones creuen que no tenen un espai a l'hora de tutoria per treballar l'orientació professional i 50 persones també creuen que en tutoria no poden fer propostes sobre el que volen treballar.

Pel que fa als recursos que coneixen els alumnes, el més votat ha estat "La persona orientadora del centre" (43 vots), seguit del "Saló de l'ensenyament" (41 vots). També és destacable "Viladecans Jove (Can Xic)" (27 vots) i "Educaweb" (24 vots). Finalment, 8 persones comenten que no en coneixen cap.

I, quant a l'ús d'aquests recursos, 33 persones afirmen que no han utilitzat cap recurs dels anteriors. Segueix "Educaweb" amb 21 vots, el "Saló de l'ensenyament" amb 17, "Viladecans jove" rep 10 vots, la "persona orientadora" només rep 8 vots tot i ser el recurs més conegut, 5 vots són per "haver parlat amb amics, familiars o professorat", "Barcelona Activa" rep 3 vots i altres 3 són per "les xerrades" i 2 per "altres pàgines web".

Finalment, quant a la satisfacció (il·lustració 6, annex III), l'opció 1, és a dir, poca satisfacció, ha estat escollida per 7 persones, la 2 per 20 persones, la 3 per 31 persones, la 4 per 13 persones i la 5, que és molta satisfacció per 7 persones.

Resum de l'anàlisi de la informació

Amb la següent taula es pretén fer un resum de les necessitats manifestades pels diferents grups participants en la investigació. S'han escollit afirmacions de les quals hi ha informació d'un mínim de tres dels quatre grups.

Idees principals	Grup experts acadèmics	Grup professionals de l'orientació	Grup professorat de l'Institut Miramar	Grup alumnat de l'Institut Miramar
L'orientació professional que es duu a terme als centres educatius és suficient per aconseguir el desenvolupament dels alumnes.	No està d'acord amb l'afirmació.	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació
La formació dels orientadors / professorat és suficient.	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació	No hi ha informació
Es dona la mateixa importància a totes les dimensions o àrees de l'orientació professional.	No hi ha informació.	Està d'acord amb l'afirmació.	No està d'acord amb l'afirmació.	No està d'acord amb l'afirmació.
S'aprofiten els espais de tutoria.	No hi ha informació.	Està d'acord amb l'afirmació.	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació
L'orientació professional està connectada amb la realitat	No està d'acord amb l'afirmació	No està d'acord amb l'afirmació	No hi ha informació	No està d'acord amb l'afirmació

Després de veure aquesta anàlisi, el programa que es planteja ha de donar resposta mitjançant els espais de tutoria a la necessitat dels joves de rebre informació professional que els permeti rebre una orientació professional més connectada amb la realitat, més útil i més satisfactòria que aconseguixi que els alumnes puguin prendre millors decisions.

5. Proposta d'intervenció

Amb la informació recollida a partir de la investigació d'aquest treball, s'ha trobat que tant experts com alumnes tenen la percepció que l'alumnat no està rebent una orientació professional suficient. Per aquest motiu, i considerant el context actual que compta amb una gran quantitat d'opcions professionals que poden produir certa incertesa, sembla adequat intentar reforçar la base d'informació i habilitats que necessitaran els alumnes per aprofitar les oportunitats que trobaran al seu futur.

Aquesta base es pretén aconseguir mitjançant un programa d'orientació professional amb els joves de l'ESO. Ja que, si reprenem la teoria de Bisquerra Alzina i Álvarez González (2010), que diu que l'orientació pot integrar molts aspectes de la persona i acompanyar-la en molts àmbits de la seva vida per ajudar-la i potenciar el seu desenvolupament al llarg de la vida, podem parlar sobre les possibilitats que proporciona l'orientació professional per donar i reforçar als joves les habilitats necessàries per emprendre la seva carrera professional.

Per tant, per donar resposta a les necessitats detectades durant la investigació, la proposta que es fa amb aquest treball és la creació d'un programa d'intervenció d'orientació professional. Ja que, d'entre els diferents tipus d'intervenció en orientació (model clínic, model de consulta i model de programes), és el model de programes el més adient quan es vol intervenir de manera directa sobre el col·lectiu escollit (Sanchiz Ruiz, 2008).

Seguint la teoria dels models de programes d'autors com Álvarez González i Bisquerra Alzina (2012), podem entendre per programa, "la planificación y ejecución de un conjunto de acciones encaminadas a lograr unos objetivos con la finalidad de satisfacer unas necesidades" (p. 105).

Pel que fa a les fases de la intervenció per programes, segons Rodríguez Espinar (1993), la primera fase és l'avaluació de necessitats, a on s'inclouen les finalitats, metes i objectius del programa. A més, en aquesta fase s'inclouen altres aspectes com la planificació dels continguts, els destinataris, la metodologia, la temporalització i els recursos i costos. Després, la segona fase és el disseny del programa, la tercera fase inclou la implementació del programa i els resultats i, finalment, la quarta fase correspon a l'avaluació del programa (citada a Sanchiz Ruiz, 2009).

5.1. Objectius, metes i finalitats

Dintre de la primera fase de creació del programa, és necessari aclarir que s'ha considerat que el primer punt corresponent a l'anàlisi de les necessitats té el pes suficient per ser un apartat independent i, per aquest motiu, s'ha decidit col·locar-lo abans de començar amb l'elaboració del programa. A més, pel que fa als recursos i costos, aquests s'exposaran més endavant a l'apartat de la viabilitat del programa.

Pel que fa als objectius i finalitats de la proposta d'intervenció, amb la creació d'aquest programa, es busca que els i les alumnes es coneguin millor a ells mateixos; que coneguin allò que els agrada i allò que no els agrada, però també allò que són capaços de fer i en quins camps poden millorar encara més. Es tracta de començar a tenir una idea sobre aspectes d'ells mateixos per poder començar a pensar en el seu camí professional.

En definitiva, es vol que els alumnes s'informin i que siguin conscients de les seves possibilitats i de les possibilitats del seu entorn i comencin a trobar una motivació cap a la qual enfocar les seves decisions. El programa ha de ser d'utilitat als alumnes i per aquest motiu ha de basar-se en les seves característiques personals, ja que cadascú necessita i s'emportarà coses diferents. Per tant, l'objectiu principal d'aquest programa és, sobretot:

- Millorar l'autoconeixement de l'alumnat.

Altres objectius que es volen assolir amb aquest programa són:

- Enfortir l'autoconcepte i l'autoestima de l'alumnat.
- Desenvolupar el procés de presa de decisions.
- Apropar el món laboral a la realitat tant personal com acadèmica de l'alumnat.
- Conèixer el món laboral de l'entorn de l'alumnat i adonar-se de les possibilitats que aquest ofereix.
- Motivar l'alumnat per a la planificació autònoma i realista de la seva pròpia carrera laboral.
- I, finalment, acabar amb els estereotips i prejudicis que existeixen sobre determinades professions.

5.2. Planificació dels continguts

El tipus de continguts que es treballaran amb aquest programa estan molt relacionats amb els objectius i, a més, els podem trobar, per exemple, desenvolupats pels autors Álvarez González i Álvarez Justel (2016). Són els següents:

- Coneixement d'un mateix.
- Desenvolupament de l'autoconcepte i l'autoestima.
- Desenvolupament de la capacitat d'exploració i la capacitat de coneixement de l'entorn.
- Desenvolupament de la presa de decisions en àmbits personals, acadèmics i professionals.
- Vinculació entre els àmbits acadèmics i professionals.
- Preparació pel futur professional a través del desenvolupament d'hàbits, habilitats i valors.

5.3. Destinataris

Aquest programa s'ha dissenyat per a ser implementat en el curs de tercer d'ESO a les sessions de tutoria. La decisió d'escollir aquest curs procedeix del fet que tant experts com alumnes a la investigació han remarcat que l'edat a la qual creuen més convenient començar a treballar l'Orientació Professional com a tal és a partir de tercer d'ESO.

Les activitats estan pensades per dur a terme durant les sessions de tutoria, a l'aula de classe i amb tots els alumnes del grup, ja que s'ha pensat com a programa grupal, perquè és més viable per qüestions de temps i recursos, tot i que també està plantejat perquè els alumnes treballin a partir de fer reflexions individuals.

5.4. Metodologia

Quant a la metodologia del programa, aquesta es basa, sobretot, en el constructivisme. Es tracta que siguin els alumnes els que construeixin el seu propi aprenentatge. I, també s'intenta que els alumnes puguin relacionar la informació que reben nova, amb allò que ells ja coneixen, provocant així un aprenentatge significatiu seguint la teoria d'autors com David Ausubel. Segons Sylva Lazo (2009), "Un aprendizaje significativo nos permite

desarrollar habilidades mentales superiores, que logren conectar los aprendizajes para seguir aprendiendo” (p. 23).

En aquesta proposta, l’alumne és el protagonista i es busca una metodologia activa que li permeti una implicació en el seu propi procés d’aprenentatge. A més, el raonament i la reflexió són els pilars d’aquest programa. Finalment, es planteja també una metodologia que té molt present el treball col·laboratiu, ja que el fet de treballar amb iguals pot ser molt enriquidor per l’alumnat.

5.5. Temporalització

Per últim, pel que fa a la temporalització del programa, aquest s’ha pensat per tenir una durada de 10 sessions d’una hora cadascuna. A més, està pensat per ser dut a terme durant les classes de tutoria al segon trimestre del curs. Això vol dir que només es realitzaria una sessió d’orientació per setmana i el programa s’allargaria durant 10 setmanes. A continuació es mostra una programació de les activitats:

Programació de les activitats				
Sessió 1 <i>Qui sóc?</i>	Sessió 2 <i>Matèries</i>	Sessió 3 <i>Interessos professionals</i>	Sessió 4 <i>Què trobem al nostre voltant?</i>	Sessió 5 <i>Entrevista a algú que admiro (1)</i>
Sessió 6 <i>Entrevista a algú que admiro (2)</i>	Sessió 7 <i>El sistema educatiu</i>	Sessió 8 <i>Introducció a la presa de decisions</i>	Sessió 9 <i>El Cas d’en Quim</i>	Sessió 10 <i>Quin és el meu camí?</i>

6. Disseny del programa

El següent pas en l’elaboració del programa doncs, segons Rodríguez Espinar (1993), és dissenyar el programa (citat a Sanchiz Ruiz, 2009).

Les activitats d’aquesta proposta d’intervenció s’agrupen entorn de les 4 àrees de l’orientació professional segons Álvarez González i Isús Barado (2010), que són:

Autoconeixement, coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral, presa de decisions i planificació i gestió de la carrera: el projecte vital i professional.

Per abastar aquesta varietat, algunes de les activitats que s'inclouen són: realitzar un test d'interessos professionals, entrevistar a alguna persona de l'entorn proper de l'alumnat i analitzar quin itinerari ha seguit o practicar la presa de decisions donant resposta a situacions hipotètiques amb l'ajuda dels companys.

Tot i que es proposa un ordre, aquest es podria adaptar si fos necessari perquè totes les activitats poden pertànyer a més d'una dimensió o àrea. No obstant això, s'ha cregut oportú començar amb les activitats relacionades amb la dimensió de l'autoconeixement, ja que si primer es coneixen a ells i elles mateixes, després els resultarà més fàcil prestar atenció als seus interessos i motivacions reals quan arribin a la fase relacionada amb l'elecció de l'itinerari. Després es continuaria amb les activitats relacionades amb el coneixement de l'entorn, a continuació tindriem la presa de decisions i, finalment, el projecte vital i professional.

6.1. Activitats

A continuació es poden llegir dos exemples de les activitats que conformen el programa. Les activitats que es mostren tot seguit són les corresponents a les sessions 2 i 9. La resta d'activitats es poden consultar a l'annex IV, i també a l'annex VI amb la guia del dinamitzador complementària que s'ha elaborat.

Els alumnes també comptarien amb un dossier que recolliria totes les activitats proposades. La funció d'aquest suport és estalviar temps a l'hora de preparar el material i, a més, garantir que tots els alumnes tenen accés a aquest.

6.1.1. Sessió 2

Sessió 2: Matèries	
Dimensió:	Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral
Objectius:	<ul style="list-style-type: none">- Descobrir diferents professions a través de les diferents matèries educatives.- Conèixer millor les matèries que cursa l'alumnat i establir

	relacions entre aquestes i altres coneixements de la vida diària.
Descripció i desenvolupament:	<p>Amb aquesta activitat es pretén ajudar l'alumnat a relacionar les matèries que està cursant al centre amb possibles sortides professionals futures.</p> <p>En primer lloc, la persona dinamitzadora introdueix l'activitat i demana als alumnes que, per grups de 4 persones, omplin la taula de la fitxa número dos del seu dossier. En aquesta hauran d'enumerar quines matèries estan cursant, què saben d'elles i quina utilitat creuen que tenen.</p> <p>Posteriorment, es farà una posada en comú i a partir del que exposin els alumnes sobre el que han anat fent, ompliran a la pissarra un quadre resum que tindrà tres columnes: matèries, per a què serveixen fora de l'institut i professions relacionades.</p> <p>Finalment, un cop complet el quadre la persona dinamitzadora pot acabar de completar la informació dels alumnes. Per acabar es farà una reflexió final a on els alumnes poden compartir les seves opinions respecte al que s'ha treballat i què els ha semblat la realització de l'activitat.</p>
Continguts:	<p>Les matèries</p> <p>Les professions</p>
Organització:	<p>Grups de 4 persones</p> <p>Grup classe</p>
Material recursos:	Pissarra blanca, retolador de pissarra blanca, esborrador de pissarra blanca, la fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Matèries</i> i bolígrafs.
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat (10 minuts) - En petits grups respondre la fitxa 2 (20 minuts) - En gran grup omplir el quadre a la pissarra (20 minuts) - Reflexió final i tancament (10 minuts)
Avaluació:	S'avaluarà als alumnes a través de l'observació i de l'anàlisi de la selecció i reflexió de les diferents matèries i professions escollides. I es valorarà l'activitat en funció del nivell d'implicació dels alumnes i del seu feedback final en relació a què els ha semblat l'activitat.
Font:	Adaptació del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calíope) amb ampli component original.

6.1.2. Sessió 9

Sessió 9: <i>El Cas d'en Quim</i>	
Dimensió:	Presa de decisions
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Trencar possibles estereotips de gènere respecte a determinades professions. - Posar en pràctica la capacitat de presa de decisions dels alumnes. - Treballar el pensament, l'autonomia i la responsabilitat pròpies de l'alumnat. - Fomentar la comunicació i la capacitat de treball en equip.
Descripció i desenvolupament:	<p>Durant aquesta sessió els alumnes, en grups de 6 persones, i adoptant diferents rols, hauran de proposar una possible solució a un cas pràctic.</p> <p>En primer lloc, la persona dinamitzadora presenta l'activitat i tot seguit es llegeix en veu alta el cas pràctic (<i>El Cas d'en Quim</i>) del dossier. Després es reparteix un paper a cada alumne a on s'explica quin és i les característiques del rol que ha de seguir (i que no poden saber la resta dels companys del grup). Aquests rols corresponen als sis barrets per pensar de l'autor Edward de Bono.</p> <p>Entre tots hauran d'arribar a un acord per donar una solució al que planteja el cas.</p> <p>Un cop han acabat tots els grups es fa una posada en comú i el dinamitzador/a ha d'encarregar-se d'emfatitzar el fet que no hi ha una solució única ni una resposta correcta.</p> <p>Finalment, per continuar amb l'avaluació formativa del programa, també es demanarà als alumnes que expliquin si creuen que els ha resultat interessant i útil l'activitat.</p>
Continguts:	<p>El sistema educatiu</p> <p>La comunicació</p> <p>Els rols</p> <p>La presa de decisions</p>
Organització:	<p>Grups de 6 persones</p> <p>Grup classe</p>
Material recursos:	<p>La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>El Cas d'en Quim</i>, bolígrafs i papers amb el nom i descripció dels diferents rols.</p>

Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Introducció i explicació de l'activitat (10 minuts) - Lectura del cas i repartiment dels rols (10 minuts) - Treball en grup (25 minuts) - Posada en comú i tancament (15 minuts)
Avaluació:	La implicació i la participació activa de l'alumnat, a més de l'observació seran els elements d'avaluació tant dels alumnes com de l'èxit de l'activitat.
Font:	Adaptació d'Hammer, K., Ripper J. i Schenk, T. (2014) i d'Alguacil, Barceló, Poch i Vila (2005) amb component original.

7. Viabilitat de la implementació del programa

La següent fase del programa segons Rodríguez Espinar (1993) és la de la implementació i els resultats (citada a Sanchiz Ruiz, 2009). Aquest programa no s'ha pogut implementar, entre altres motius perquè no hi ha hagut temps suficient. Per tant, a continuació es parla sobre la viabilitat que té aquesta proposta per poder ser implementada.

Per poder parlar de viabilitat faré referència als recursos i costos necessaris per a l'elaboració del programa que segons les fases de Rodríguez Espinar (1993), pertanyen a la primera fase de l'elaboració d'un programa, tot i que s'ha considerat més adient deixar pel final.

Pel que fa als recursos necessaris per a la implementació del programa, a la següent taula es pot observar que aquests es divideixen en tres tipus: recursos humans, recursos materials i recursos econòmics.

Recursos i costos del programa	
Recursos humans	La persona dinamitzadora serà el tutor/a del grup. No és necessària formació especial.
Recursos materials	<ul style="list-style-type: none"> • Fungibles: Dossiers amb fitxes, bolígrafs, pòsits de colors, retoladors de pissarra blanca, esborradors de pissarra blanca. • No fungibles: Pissarra blanca, pissarra digital, ordinadors, taules i cadires.
Recursos econòmics	El centre ja disposa de les cadires, les taules, la pissarra blanca (amb retoladors i esborradors), la pissarra digital i dels ordinadors. Per tant, aquests ítems no suposen cap cost pel centre.

	<p>El fet que la persona dinamitzadora sigui el tutor/a del grup tampoc no suposa un cost extra pel centre.</p> <p>Els alumnes disposen dels bolígrafs i assumiran el cost del dossier (5€).</p> <p>Per tant, l'únic cost que hauria d'assumir el centre per poder realitzar aquest programa, seria el cost dels pòsits de colors (3€).</p>
--	---

8. Avaluació

Finalment, seguint el model de Rodríguez Espinar (1993), l'última fase de l'elaboració d'un programa és l'avaluació (citada a Sanchiz Ruiz, 2009). Per a Mateo (2000), l'avaluació és “un proceso de recogida de información orientada a la emisión de juicios de mérito o de valor respecto de algún sujeto, objeto o intervención” (citada a Martínez Olmo, 2016, p.417).

En aquest cas, com que el programa no s'ha pogut portar a la pràctica el que es fa és una proposta de com s'avaluarà el programa en cas d'implementar-se.

Així doncs, en primer lloc es proposa dur a terme una avaluació diagnòstica, la qual afavoreix prendre decisions fins i tot abans de l'inici del procés educatiu (Martínez Olmo, 2016). És interessant aquest tipus d'avaluació perquè permet adaptar el programa educatiu a les necessitats, el nivell i les expectatives de l'alumnat. Per realitzar aquesta avaluació es pot dedicar una sessió grupal prèvia a l'inici del programa per parlar amb els alumnes sobre què saben sobre l'orientació professional, què creuen que els pot aportar, què esperen del programa, què pensen que s'espera d'ells, etc.

En segon lloc, es proposa una avaluació formativa, ja que es té en compte la importància del procés d'aprenentatge. Aquest tipus d'avaluació ens servirà per assegurar-nos que el procés educatiu es duu a terme d'acord a com s'havia planejat (Martínez Olmo, 2016). Aquesta avaluació es realitza al mateix temps que es duu a terme el programa i servirà per detectar possibles aspectes que es podrien millorar de cara a les següents sessions reajustant el programa si cal. Per fer aquest tipus d'avaluació ens guiarem sobretot per l'observació i, a més, al final de cada sessió es plantegen una sèrie de preguntes perquè els alumnes aportin el seu feedback.

Per últim, pel que fa a l'avaluació final, que és amb la qual es comprova si s'han assolit els objectius, aquesta es durà a terme a l'última sessió. Es passarà un qüestionari (Annex V) a l'alumnat i un altre al dinamitzador/a perquè avaluïn el programa i expressin la seva satisfacció envers aquest a través de preguntes referents a si ha estat adequat a les seves necessitats, si l'han trobat útil, si han trobat que els recursos utilitzats han estat els més adients o si recomanarien la participació en el programa.

Finalment, es farà una avaluació en diferit al cap de dos mesos de la finalització del programa. Es passarà als alumnes una fitxa (annex V) per valorar l'impacte que ha tingut per a ells i elles aquesta proposta.

9. Conclusions

Cada persona viu el seu procés d'orientació professional d'una forma diferent segons les seves experiències, les seves relacions amb els altres, el seu recorregut acadèmic, etc. No obstant això, és un procés que tothom hauria de poder viure de la manera més òptima possible. És per això que, amb aquest treball he intentat crear un programa l'impacte que s'espera del qual és que els participants acabin amb la sensació d'haver estat orientats, que es coneguin una mica més a ells i elles mateixes i que se sentin més preparats per a poder prendre les decisions importants com, per exemple, decidir si faran o no Batxillerat.

Una de les observacions que han fet els participants de la investigació, ha estat que un dels problemes de l'orientació professional és que no està connectada amb la realitat dels alumnes. La qual cosa ha motivat el fet de plantejar un conjunt d'activitats que sí que permetin als alumnes sentir que allò que estan fent té una connexió amb la seva realitat i el seu dia a dia.

Un altre aspecte recollit de la investigació que crida l'atenció és el fet que, tot i que tant els experts com els professionals han comentat que seria òptim que l'orientació professional es desenvolupi al llarg de tota la vida, la realitat ha estat que els alumnes més joves han mostrat certa indiferència envers la temàtica. Seria interessant poder parlar amb ells per aprofundir en els motius que els han portat a sentir-se així.

Per acabar, crec que és interessant fer referència als objectius inicials que es proposava assolir amb el present Treball Final de Grau. Així doncs, en general, puc afirmar que la realització d'aquest treball m'ha donat l'oportunitat d'analitzar com es duu a terme la

pràctica de l'orientació professional en un centre d'educació secundària. I, també, m'ha permès recollir les opinions dels diferents agents que intervenen en l'orientació, la qual cosa m'ha portat a conèixer les diferents eines, instruments i recursos d'orientació professional que més s'utilitzen, i com s'introdueix l'orientació professional als espais de tutoria.

Puc dir també que he pogut identificar el nivell de prioritat que ocupa l'orientació professional en un centre d'educació secundària així com comprovar si es correspon l'orientació professional que es descriu a la teoria amb aquella que realment té lloc a les aules.

Però, sobretot, crec que he aconseguit donar resposta a l'objectiu principal que consistia a elaborar un programa plantejant activitats per a treballar l'orientació professional a les hores de tutoria amb alumnes d'ESO.

He intentat donar resposta a les necessitats concretes d'un centre, ja que aquest és un programa que està pensat per a un centre en concret. Però l'ambició del programa és que pugui ser adaptat a altres centres d'educació secundària obligatòria i, per tant, a les necessitats de molts més alumnes.

Aquesta ha estat una oportunitat única, tot i que si faig referència al procés d'elaboració, he de dir que aquest ha estat dur, i que hi ha hagut moments de no saber com continuar, però per sort, hi ha molta informació sobre el tema que he escollit la qual cosa ha facilitat l'elaboració d'aquest treball.

També hi ha hagut altres moments d'immersió profunda en el treball i arribar a pensar que aquest és un tema tan complex que només deu sessions són poques, i que seria interessant veure que es podria fer amb un any sencer. Sens dubte, aquest treball ha despertat encara més el meu interès per l'orientació i m'ha permès aprofundir en un dels camps de la pedagogia, que com comentava a l'inici del treball, és dels que més m'han cridat l'atenció.

En definitiva, aquest és un àmbit molt important en el qual encara es poden fer moltes coses i aquest treball ha estat un primer pas per endinsar-me en aquest món en el qual espero continuar treballant.

10. Referències bibliogràfiques

- Adame Obrador, M. T., Álvarez González, M. i Bisquerra Alzina, R. (2010). Principios, objetivos y funciones de la orientación. Dins Bisquerra, R. (Coord.) (2010). *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica* (pp. 41-52). Madrid: Wolters Kluwer.
- Agrupación de Desarrollo Calíope (2007). *Rompiendo Esquemas. Programa de orientación académica y profesional*. Instituto Asturiano de la Mujer. Consultat el 20 de juny de 2019 des de <https://docs.google.com/file/d/0B4kxH9HDVZCbeXFiVWNMbmFXTnM/edit>
- Alguacil, M., Barceló, V., Poch, C. i Vila, M. (2005). *Puigmal*. Barcelona: Claret.
- Álvarez González, M. i Álvarez Justel, J. (2016). La educación para la carrera en infantil y primaria. *Revista de Orientación Educativa*, 30 (58), 8-34.
- Álvarez González, M. i Bisquerra Alzina, R. (2012). *Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos*. Madrid: Wolters Kluwer.
- Álvarez González, M. i Isús Barado, S. (2010). La orientación profesional. Dins Bisquerra, R. (Coord.) (2010). *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica* (pp. 233-259). Madrid: Wolters Kluwer.
- Álvarez, M., Fernández, A., Fernández, R., Flaquer, T., Moncosí, J. I Sullà, T. (2000). *La orientación vocacional a través del currículum y de la tutoría. Una propuesta para la etapa de 12 a 16 años*. Barcelona: Graó.
- Barcelona activa. (2011). *Programes i serveis específics per a Joves*. Consultat el 10 de gener de 2019 des de <https://treball.barcelonactiva.cat/porta22/cat/joves/joves.do>
- Bausela Herreras, E. (2004). Modelos de orientación e intervención psicopedagógica; modelo de intervención por programas. *EduPsykhé*, 3 (2), 201-216.
- Bisquerra Alzina, R. i Álvarez González (2010). Concepto de intervención e intervención psicopedagógica. Dins R. Bisquerra *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica* (pp. 9-22). Madrid: Wolters Kluwer.
- Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona, 28 d'agost

- de 2015, núm. 6945, pp. 1-305. Consultat el 23 de desembre de 2018 des de <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6945/1441278.pdf>
- Educaweb (1998). *Servei d'Orientació en línia*. Consultat el 10 de gener de 2019 des de <https://www.educaweb.cat/orientacio-online/>
- Figuera Gazo, P i Massot Lafont, I. (2013). *Estrategias para facilitar la transición al final de la Secundaria*.
- García Valls (2016). Eines d'orientació. *Futura*, (32). Consultat el 3 de gener de 2019 des de <http://revistafutura.blogs.uv.es/2016/06/24/eines-dorientacio/>
- Hammer, K., Ripper J. i Schenk, T. (2014). *Guía de orientación profesional coordinada* (Traductors Echeverría Samanes, B. i Martínez Muñoz, M.) Barcelona: Fundación Bertelsmann.
- IES Fernando Savater (2018). *Guía de Orientación académica y profesional 3ºESO*. Consultat el 2 de maig de 2019 des de <http://elorientablog.blogspot.com/2018/01/actividades-de-orientacion-vocacional-3.html>
- Institut Miramar. (2014). *Projecte Educatiu de Centre*. Consultat el 13 de maig de 2019 des de <https://agora.xtec.cat/iesmiramar/wp-content/uploads/usu968/2019/02/01-PEC-definitiu-23-02-14.pdf>
- Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid, 4 de mayo de 2006, núm. 106, pp. 17158-17207. Consultat el 23 de desembre de 2018 des de <https://www.boe.es/boe/dias/2006/05/04/pdfs/A17158-17207.pdf>
- Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid, 10 de diciembre de 2013, núm. 295, pp. 97858 a 97921. Consultat el 23 de desembre de 2018 des de https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-12886
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Catalunya, 16 de juliol de 2009, núm 5422, pp. 56589-56682. Consultat el 23 de desembre de 2018 des de <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5422/950599.pdf>

- Malik, B. i Sánchez, M. (2003). Orientación para el desarrollo de la carrera en Internet. *Comunicar*, (20), 97-109.
- Martínez Olmo, F. (2016). La investigación evaluativa. Dins R. Bisquerra Alzina (coord.) *Metodología de la investigación educativa* (pp. 417-438). Madrid: La Muralla.
- Massot, M. I. i Llanes, J. (s.d.). *Orientación Personal y Profesional*. Document no publicat.
- Massot Lafon, I., Dorio Alcaraz, I. i Sabriego Puig, M. (2016). Estrategias de recogida y análisis de la información. Dins R. Bisquerra Alzina (coord.) *Metodología de la investigación educativa* (pp. 321-358). Madrid: La Muralla.
- Miranda Santana, C. (2003). *Orientación profesional*. Vicerrectorado de desarrollo institucional y nuevas tecnologías universidad de las Palmas de Gran Canaria.
- Monescillo Palomo, M. Méndez Garrido, J.M. i Bisquerra Alzina, R. (2010). Orígenes y desarrollo de la orientación. Dins En R. Bisquerra *Modelos de Orientación e Intervención Psicopedagógica* (pp. 23-39). Madrid: Wolters Kluwer.
- Portero Tresserra, M. (Gener de 2019). Diàlegs entre neurociència i orientació professional. Dins Figuera Gazo, P. (Presidència), *XVIII Seminari Permanent d'Orientació Professional*. Seminari dut a terme a la Universitat de Barcelona, España.
- Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid, 3 de enero de 2015, núm. 3, pp. 169-546. Consultat el 23 de desembre de 2018 des de <https://www.boe.es/boe/dias/2015/01/03/pdfs/BOE-A-2015-37.pdf>
- Sánchez García, M. F. (2013). Intervención orientadora en las dimensiones profesional y personal. Dins M. F. Sánchez (coord.) *Orientación profesional y personal* (pp. 75-97). Universidad Nacional de Educación a Distancia.
- Sánchez Mendías, M. C. (2010). *Evolución histórica de la orientación académica y profesional en España: servicios, necesidades, agentes, demandantes y niveles de intervención*. Consultat el 4 de gener de 2019 des de <https://www.educaweb.com/noticia/2010/02/08/evolucion-historica-orientacion->

[academica-profesional-espana-servicios-necesidades-agentes-demandantes-niveles-intervencion-4073/](#)

Sanchiz Ruiz, M. L. (2009). *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Universitat Jaume I.

Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC i UVIC, (2006). *L'article científic pas a pas*. Consultat el 27 d'abril de 2019 des de http://wuster.uab.cat/web_argumenta_obert/unit_24/pdf/Article_2.pdf

Sylva Lazo, M. (2009). David Ausibel y su aporte a la educación. *Ciencia UNEMI* 2, (3), 20-23. Consultat el 12 de juny de 2019 des de <http://ojs.unemi.edu.ec/index.php/cienciaunemi/article/view/126/127>

Torrado Fonseca, M. (2016). Estudios de encuesta. Dins R. Bisquerra Alzina (coord.) *Metodología de la investigación educativa* (pp. 223-249). Madrid: La Muralla.

Annex I. Instruments de recollida d'informació i validació d'aquests

Del grup dels experts:

Primera proposta de preguntes pels experts acadèmics enviada per ser validada:

Entrevista con expertos académicos en Orientación Profesional

1. ¿A qué edad sería conveniente comenzar a trabajar la Orientación Profesional de una persona?
2. ¿Cree que es suficiente el tiempo que se le dedica en los centros de educación secundaria a la Orientación Profesional para poder cubrir la necesidad de los jóvenes?
3. ¿Cree que los profesores y tutores de educación secundaria, que llevan a cabo una parte importante de la Orientación Profesional de sus alumnos, reciben suficiente formación?

Resposta amb la validació:

Hola Aïda,

el focus de les preguntes estava molt ben trobat. Només calia posar una "coletilla" per transformar-les en preguntes obertes perquè puguis treure més "suc" de les respostes.

He fet alguns canvis. A la pregunta 2, he modificat una mica l'ordre de la pregunta, a banda d'afegir la "coletilla" oberta.

Qualsevol cosa, em dius i en parlem.

Entrevista con expertos académicos en Orientación Profesional

1. ¿A qué edad sería conveniente comenzar a trabajar la Orientación Profesional de una persona?
2. ¿Cree que en los centros de educación secundaria se dedica el tiempo necesario para garantizar una correcta Orientación Profesional a los jóvenes? **¿Qué debería darse para mejorar esta situación?**
3. ¿Cree que los profesores y tutores de educación secundaria, que llevan a cabo una parte importante de la Orientación Profesional de sus alumnos, reciben suficiente formación? **¿Cómo podría darse una mejora de esta situación?**
4. **¿Qué otras medidas deberían llevarse a cabo para una óptima Orientación Profesional de los jóvenes en el contexto de la educación secundaria?**

Preguntes realitzades finalment als experts:

Entrevista con expertos académicos en Orientación Profesional

1. ¿A qué edad sería conveniente comenzar a trabajar la Orientación Profesional de una persona?
2. ¿Cree que en los centros de educación secundaria se dedica el tiempo necesario para garantizar una correcta Orientación Profesional a los jóvenes? ¿Qué debería darse para mejorar esta situación?
3. ¿Cree que los profesores y tutores de educación secundaria, que llevan a cabo una parte importante de la Orientación Profesional de sus alumnos, reciben suficiente formación? ¿Cómo podría darse una mejora de esta situación?
4. ¿Qué otras medidas deberían llevarse a cabo para una óptima Orientación Profesional de los jóvenes en el contexto de la educación secundaria?

Preguntes pel grup dels orientadors:

Primera proposta de preguntes pels orientadors o professionals de l'orientació:

Entrevista amb els professionals de l'orientació

1. Quina és la seva formació acadèmica?
2. Amb quines edats treballa o ha treballat? En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?
3. A quina edat seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?
4. Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?
5. Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves?
6. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?
7. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar?
8. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes? Creu que s'haurien de dedicar més hores?
9. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències?
10. Que creu que falta en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Resposta amb la validació:

Hola Aïda,

les preguntes estan molt bé i, francament, no n'he trobat cap de prescindible... He afegit alguna cosa però tens molt bon criteri i el que decideixis fer, ho dono per bo.

De fet, de totes les preguntes, n'hi ha sis que donen peu a fer explicacions i la resta es responen de manera ràpida. Seria bo que quan els enviïs el correu als professionals els comentis això. És important que quan vegin les preguntes no pensin que s'hi passaran molta estona. Si tenen aquesta sensació, tardaran a contestar-te... és millor fer-los saber d'entrada que hi ha (crec que són 4) preguntes que poden respondre amb un sí/no o amb un número.

Entrevista amb els professionals de l'orientació

1. Quina és la seva formació acadèmica?
2. Quina és o ha sigut darrerament la seva ocupació principal? (amb aquesta pregunta podem saber la idoneïtat de la persona)
3. Amb quines edats treballa o ha treballat? En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?
4. A quina edat creu que seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?
5. Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?
6. Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves? Quines creu que són les principals dificultats alhora d'incorporar aquestes dimensions en l'Orientació dels joves?
7. Què és necessari alhora de garantir una Orientació satisfactòria en els joves?
8. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?
9. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar?
10. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes? Creu que s'haurien de dedicar més hores?
11. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències?
12. Què cal millorar en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Preguntes finals realitzades als professionals de l'orientació:

L'Orientació Professional

1. Quina és la seva formació acadèmica?
2. Quina és o ha estat darrerament la seva ocupació principal?
3. Amb quines edats treballa o ha treballat? En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?
4. A quina edat creu que seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?
5. Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?
6. Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves? Quines creu que són les principals dificultats a l'hora d'incorporar aquestes dimensions en l'Orientació dels joves?
7. Què és necessari a l'hora de garantir una Orientació satisfactòria en els joves?
8. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?
9. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar?
10. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes? Creu que s'haurien de dedicar més hores?
11. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències?
12. Què cal millorar en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Grups dels professors i dels alumnes:

Validació dels qüestionaris tant dels professors com dels alumnes:

Hola Aïda,

he revisat els 2 qüestionaris i estan molt correctes.

Només et faig dues observacions. La primera l'has d'incloure de forma obligatòria i la segona és una recomanació:

1. Cal que en l'encapçalament dels dos qüestionaris hi facis constar:
 - **La informació recollida només es farà servir pel teu treball de TFG.**
 - **HAS DE FER-LOS SABER QUE SEGONS LA NORMATIVA ÈTICA DEL TFG ES REQUEREIX LA SEVA CONFORMITAT DE PARTICIPACIÓ I QUE PEL FET DE CONTESTAR-TE, IMPLICARÀ DE FORMA TÀCITA EL CONSENTIMENT INFORMAT NECESSARI per a poder incloure les seves respostes en el teu TFG.**
2. Pots posar una última pregunta (paràgraf llarg o curt) que digui: Vols afegir alguna cosa més? o bé, vols fer algun suggeriment?

Qüestionari final amb les preguntes realitzades als professors de l'INS Miramar:

13/7/2019

L'Orientació Professional a l'ESO

L'Orientació Professional a l'ESO

Sóc una estudiant de Pedagogia i pel meu Treball Final de Grau (TFG) estic investigant sobre com es duu a terme l'Orientació Professional dels joves que estan estudiant l'ESO i quina és percepció tant de l'alumnat com del professorat sobre aquest procés.

El temps de realització del qüestionari no supera els 5 minuts. Simplement heu de seleccionar les caselles que més s'ajustin a la vostra situació personal. A més, el qüestionari és totalment confidencial i anònim i la informació recollida només es farà servir per al meu TFG.

Segons la normativa ètica del TFG es requereix la vostra conformitat de participació. El fet de contestar aquest qüestionari, implicarà de forma tàcita el consentiment informat necessari per a poder incloure les vostres respostes en el meu TFG.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

*Obligatorio

Informació general

1. Centre educatiu *

2. Població *

3. Assignatura/àrea d'especialitat *

4. Has rebut formació en Orientació? *

Marca solo un óvalo.

Sí

No

5. En cas afirmatiu, quina?

Tutoria

6. Ets tutor/a? *

Marca solo un óvalo.

Sí

No

7. A les hores de tutoria tens temps per treballar l'Orientació Professional de l'alumnat? *

Marca solo un óvalo.

- Sí
 No

8. Els alumnes proposen treballar temes o demanen ajuda sobre aspectes que es podrien relacionar amb l'Orientació Professional? *

Marca solo un óvalo.

- Sí
 No

Percepció general sobre l'Orientació Professional

9. Creus que es fa suficient Orientació Professional a l'ESO? *

Marca solo un óvalo.

- Sí
 No

10. Creus que l'Orientació Professional que es duu a terme resulta útil per l'alumnat? *

Marca solo un óvalo.

- Sí
 No

11. Què creus que falta perquè sigui més completa? *

Selecciona todas los que correspondan.

- Temps
 Recursos humans
 Ràtios d'alumnes més petites
 Recursos materials
 Major relació/implicació amb l'entorn de l'alumnat
 Més formació per al professorat
 Crec que ja és completa
 Otro: _____

12. Quina/es de les següents àrees de l'Orientació Professional creus que s'haurien de treballar més? *

Selecciona todas los que correspondan.

- Autoconeixement
 Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral
 Presa de decisions
 Planificació i gestió de la carrera

13. Quins recursos utilitzes per treballar l'Orientació Professional de l'alumnat? **Selecciona todos los que correspondan.*

- Jocs
- Role play
- Dilemes morals, resolució de situacions imaginàries
- Recursos multimèdia: Vídeos de Youtube, cançons, pel·lícules, sèries, etc.
- Lectures
- Testes d'interessos
- Seguir un manual
- Otro: _____

14. S'han de seguir unes pautes a l'hora de treballar l'Orientació Professional? **Marca solo un óvalo.*

- Sí, s'han de seguir obligatòriament
- Exsteixen però són només orientatives
- No, hi ha llibertat total
- Otro: _____

15. Quin nivell de prioritat creus que té l'Orientació Professional a l'ESO? **Marca solo un óvalo.*

	1	2	3	4	
Baix	☐	☐	☐	☐	Alt

16. Vols afegir alguna cosa més?

Qüestionari final amb les preguntes realitzades als alumnes de l'INS Miramar:

13/7/2019

L'Orientació Professional a l'ESO

L'Orientació Professional a l'ESO

Hola! Sóc una estudiant de Pedagogia i pel meu Treball Final de Grau (TFG) estic investigant sobre com es duu a terme l'Orientació Professional dels joves que esteu estudiant l'ESO i quina és la vostra percepció sobre aquest procés.

L'Orientació Professional busca trobar la màxima concordança possible entre les capacitats, actituds, valors i interessos d'una persona i les aptituds necessàries per a les diverses opcions que presenta el món laboral. Proporciona eines amb les quals la persona pugui prendre decisions sobre la seva vida laboral.

El temps de realització d'aquest qüestionari no supera els 5 minuts, no s'ha d'escriure res, simplement seleccionar les caselles que més s'ajustin a la vostra situació personal. El qüestionari és totalment confidencial i anònim i la informació recollida es farà servir només per al meu TFG.

Segons la normativa ètica del TFG es requereix la vostra conformitat de participació. El fet de contestar aquest qüestionari, implicarà de forma tàcita el consentiment informat necessari per a poder incloure les vostres respostes en el meu TFG.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

*Obligatorio

Informació general

1. Centre educatiu *

2. Població *

3. Edat *

4. Curs escolar *

Percepció de l'Orientació Professional rebuda

5. L'Orientació Professional que he rebut... **Marca solo un óvalo por fila.*

	Molt en desacord	En desacord	D'acord	Molt d'acord
M'ha resultat interessant	☐	☐	☐	☐
Està connectada amb la realitat del meu dia a dia	☐	☐	☐	☐
M'ha resultat útil (m'ha ajudat a prendre decisions)	☐	☐	☐	☐
M'ha servit per a conèixer-me millor	☐	☐	☐	☐
M'ha servit per a conèixer millor les oportunitats que ofereix el meu entorn	☐	☐	☐	☐
Ha estat influenciada pel meu gènere	☐	☐	☐	☐

6. Conèixes els diferents itineraris que pots seguir un cop acabis l'ESO? **Marca solo un óvalo.*

- Sí
 No

7. Tens clar quin itinerari seguiràs un cop acabis l'ESO? **Marca solo un óvalo.*

- Sí
 No
 Tinc alguna idea, però no és segur

8. Et produeix estrès haver de pensar en quin itinerari seguiràs? **Marca solo un óvalo.*

	1	2	3	4	5	
No, en absoluto	☐	☐	☐	☐	☐	Sí, mucho

9. Creus que és necessari treballar l'Orientació Professional a l'ESO? **Marca solo un óvalo.*

- Sí, des de primer
 Sí, però només a partir de tercer o quart
 No, és massa aviat
 No, no és necessària
 Otro: _____

10. Teniu un espai a l'hora de tutoria per a treballar l'Orientació Professional? **Marca solo un óvalo.*

- Sí
 No

11. En aquests espais, podeu fer vosaltres les propostes sobre el que voleu treballar?

Marca solo un óvalo.

- Sí
 No

12. Marca els recursos d'Orientació Professional que coneguis: *

Selecciona todos los que correspondan.

- La persona orientadora del centre
 Saló de l'Ensenyament
 Viladecans Jove (Can Xic)
 Barcelona Activa
 Educaweb
 Otro: _____

13. Ara marca quins dels següents recursos són els que has utilitzat algun cop: *

Selecciona todos los que correspondan.

- La persona orientadora del centre
 Saló de l'Ensenyament
 Viladecans Jove (Can Xic)
 Barcelona Activa
 Educaweb
 Cap
 Otro: _____

14. En general, estàs satisfet/a amb l'Orientació Professional que has rebut? *

Marca solo un óvalo.

	1	2	3	4	5	
No, en absolut	☐	☐	☐	☐	☐	Sí, molt

15. Vols afegir alguna cosa més?

Annex II. Autorització alumnes

L'autorització que es va realitzar pels alumnes:

L'Orientació Professional a l'ESO

Bon dia, el meu nom és Aïda Trillo, sóc una ex-alumna del centre INS Miramar i actualment em trobo realitzant el meu Treball Final de Grau sobre l'Orientació Professional a l'ESO.

Per poder dur a terme la meua investigació necessito que els alumnes de 12 a 16 anys del centre responguin un breu qüestionari online per recollir informació sobre quina és la seva percepció sobre l'orientació professional que reben al centre d'educació secundària per poder elaborar una proposta d'actuació posterior.

L'estudi consisteix a investigar quina és la forma de treballar l'orientació del centre. Quines eines i recursos s'utilitzen, quins és el nivell de profunditat de l'orientació professional que es duu a terme als centres d'educació secundària i quina és la percepció dels alumnes; si la troben interessant, útil i/o ajustada a la seva realitat.

Per a poder dur a terme aquesta tasca necessito el consentiment informat del l'alumnat i les famílies. Per aquest motiu agrairia la vostra autorització. El qüestionari és realitzarà a través d'un Google Forms que l'alumnat contestarà de forma totalment anònima i confidencial.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració.

Autorització

Jo _____ pare/mare/tutor legal de l'alumne/a
_____ del curs _____ autoritzo al meu fill/a a
participar en aquest estudi.

Data ___/03/2019

Signatura

Annex III. Anàlisi de la informació

Respostes dels experts acadèmics a les entrevistes:

Entrevistat 1:

1. Quina és la seva formació acadèmica?

Sóc mestre, llicenciat en Pedagogia i Doctor en Pedagogia.

2. Quina és o ha estat darrerament la seva ocupació principal?

Sempre he estat en el món de l'escola com a professor (tant sigui de Primària, Secundària i Universitat). Els últims 22 cursos com a professor d'Orientació Educativa a diferents Instituts, com a Cap de Departament, alternant molts cursos com a professor associat en la UB.

3. Amb quines edats treballa o ha treballat? En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?

Ja t'he dit, des de primària fins a la Universitat (12 cursos a EGB i 22 a Secundària, alternant amb la Universitat i la formació de mestres i professors)

4. A quina edat creu que seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?

Com necessitat imperiosa, a partir de 3^a d'ESO.

5. Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?

Ajudar l'alumne a descobrir les capacitats, interessos i motivacions sobre el seu futur, orientant-los per la tria d'aquella professió perquè sigui feliç i aporti a la societat el seu treball i el seu valor com a persona.

6. Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves? Quines creu que són les principals dificultats a l'hora d'incorporar aquestes dimensions en l'Orientació dels joves?

Al llarg de l'ESO i endavant fins la sortida acadèmica de formació que hagi triat, el sistema ha de donar la oportunitat d'orientar el jove en tots aquests aspectes. Des de la ESO, la feina dels tutors és fonamental per treballar tot plegat. Sense anar més lluny, en aquesta etapa s'ofereixen moltes possibilitats que abasten aquestes dimensions a través de matèries optatives, l'ajuda del tutor i sobretot del suport del professor d'Orientació Educativa, que és l'expert assessor tant dels alumnes com dels professors. Aquí hi ha possibilitat d'orientar a l'alumne dintre de l'Institut, com fora (Pla Jove de l'Ajuntament, Saló de l'Ensenyament, etc...). Fins i tot, quan hi ha risc que l'alumne abandonarà prematurament l'ESO sense titulació, se l'orienta a les diferents sortides de formació i laborals, treballant la confecció de currículums, l'entrevista, la recerca de feina,...

Les dificultats crec jo, estan quan l'alumne passa a estudiar els nivells superiors. Aleshores, jo no tinc massa clar que sàpiga tot el que ha de saber, ni crec que els professors, en molts casos – constantment m'ho trobava quan era profe de la Universitat- tinguin idea de com és l'entorn laboral en el que treballarà el jove que està estudiant.... Posem un cas: tu estàs acabant pedagogia i imagina que vols optar per ser Orientadora Educativa d'un Institut... creus que saps quina és la feina que faries a l'Institut??

7. Què és necessari a l'hora de garantir una Orientació satisfactòria en els joves?

En primer lloc, que l'orientador o professor conegui què ha de fer, què i com ha d'orientar, conèixer el món de l'orientació i els seus processos. En segon lloc, voler orientar i això significa no acabar mai d'orientar, ja que és un procés canviant constantment. I en tercer lloc, arribar a conèixer els interessos i motivacions de l'alumne, per saber què vol.

8. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?

L'orientació mai es pot fer en una sessió. Comencem des de 1^r i 2ⁿ d'ESO, amb sessions de Tutoria o alguna matèria optativa d'autoconeixement. A 3^r i 4^t ja podem fer sessions d'orientació acadèmica i professional. Si el que et refereixes a aquestes últimes, en primer lloc, hem de sentir el jove, els seus interessos i motivacions, moltes vegades diferents als de la seva família («jo vull estudiar tal cosa, però a casa m'han dit que el que he de fer és...»). Després començar tot un procés de presentar una sèrie de sessions amb qüestionaris d'orientació i informació de TOTES les sortides i alternatives possibles. Ens he d'assegurar que a entès tot el que li assessorem. Després arribarà el moment de la seva presa de decisions.

9. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar?

SEMPRE. El temps ha de ser EL QUE CALGUI.

10. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes? Creu que s'haurien de dedicar més hores?

Mai no hi ha prou. En els meus 23 anys d'experiència com a professor orientador de secundària, he intentat buscar i dedicar tot el temps en assessorar els alumnes de tot el que ha calgut. s'HA DE TREBALLAR tant a nivell grupal com individual.

11. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències?

No sabia dir-te. En el meu cas, l'assessorament ha de ser una qüestió de persona a persona de manera directa. He de reconèixer que hi ha portals potents, però només he aprofitat els recursos, però el que al final acaba que l'èxit sigui efectiu és la figura i la feina de l'Orientador

12. Què cal millorar en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Que es treballi la realitat. Una cosa és la epistemologia i fonamentacions acadèmiques que imparteix la Universitat i una altra la realitat. I la realitat passa per estar al tanto dels canvis, de les modificacions constants que aquest camp de l'Orientació pateix quasi cada curs i del coneixement de totes les sortides per als joves. Desconec exactament què s'imparteix ara a la Universitat, però moltes vegades m'he trobat que l'alumne universitari porta un desconeixement total del sistema d'orientació a la vida real. És molt interessant la figura del professor associat, que treballa com orientador en un institut i que aporta a la Universitat la seva experiència del treball real. Crec que falten sessions d'informació i debat convidant a professors orientadors de Secundària en aquelles assignatures que tenen relació amb l'orientació.

Entrevistat 2:

1. Quina és la seva formació acadèmica?

Diplomatura d'Educadora social i Llicenciatura de Pedagogia. Després m'he dedicat a l'àmbit de la sociologia

2. Quina és o ha estat darrerament la seva ocupació principal?

Treballar en un institut d'educació secundària a l'assignatura de formació i orientació laboral (FOL) des de fa uns 10 anys, a un cicle de grau mitjà d'atenció a les persones en situació de dependència. Ho combino amb sessions d'orientació professional a la Barcelona Activa (noies i noies d'ESO, en ocasions, batx i cicles formatius). I treballo a la UB donant classe de sociologia i a treball social i pedagogia a la Universitat de Girona. a la uni (nois i noies que han acabat el batxillerat o el grau superior).

3. Amb quines edats treballa o ha treballat? En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?

A un cicle de grau mitjà d'atenció a les persones en situació de dependència, a Barcelona Activa (noies i noies d'ESO, en ocasions batx i cicles formatius), a la uni (nois i noies que han acabat el batxillerat o el grau superior).

4. A quina edat creu que seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?

Crec que al llarg de tota la vida, des que son molts petits s'han de donar espais als nens i nenes per descobrir els seus gustos i els seus interessos, allò que els hi pot agradar. I hem de donar espais jo diria per explotar tots els possibles interessos perquè a vegades l'educació va dirigida a aspectes molt concrets per exemple les capacitats artístiques que és una cosa que té poc lloc a l'educació.

Per tant, més que parlar d'orientació professional jo crec que hem de parlar d'una educació que sigui potenciadora de gustos, d'interessos, d'habilitats, de competències... ben diverses on els nens i nenes puguin anar descobrint poc a poc que es el que mes els agrada havent pogut tastar diferents àmbit en els quals la persona humana es pot desenvolupar precisament per evitar després arribar a orientacions amb professionals molt basades en t'oriento cap aquí perquè educativament has fracassat, perquè no has descobert què t'agrada, què volies fer.

Per tant crec que l'orientació professional després s'ha de poder fer sobre unes bases sobre on els infants o adolescents ja han tingut un recorregut de descoberta pròpia que se'ls ha ofert durant l'educació infantil i primària i així no arribar a orientacions professionals ja massa basades en t'oriento cap a qui perquè estàs desmotivats o perquè no t'ha anat bé escolarment. El que hem de potenciar es q escolarment vagi be i reduir al màxim el fracàs escolar. I posar tots els recursos en l'educació pública perquè s'utilitzin metodologies hi hagi suficients mestres perquè sigui realment un espai de descoberta personal i de motivació cap al futur cap a les coses q a un infant, i després a un adolescent i a un jove li poden agradar pel seu món adult.

5. Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?

No ha de ser únicament una orientació basada en com et podràs guanyar la vida sinó que ha de ser una orientació basada en quins són els teus gustos i els teus interessos. Sabem que hi ha joves que necessiten inserir-se més ràpidament al mercat laboral degut a la seva situació social i econòmica que poden estar vivint, però sempre que puguem jo crec que hem de prioritzar una orientació professional que permeti mirar a llarg termini com ens volem desenvolupar personalment i per tant una orientació professional que no estigui basada només en termes de tenir una feina per sostenir-nos econòmicament sinó buscar una orientació professional que permeti que la persona adolescent i jove en un futur es pugui desenvolupar amb satisfacció personalment i per tant entendre que lo professional no sempre es lo professional però lo professional a vegades pot ser un element molt important de creixement i satisfacció professional. Per això jo en comptes de parlar d'orientació professional parlaria una mica sobre orientació vital que li donem a una persona en el sentit de el desenvolupament dels seus interessos, capacitats, cognitives, els seves competències socials, és a dir de que voldrà ser i de que es voldrà autorealitzar que és una necessitat molt important per aconseguir satisfacció i benestar.

Per tant, no podem mirar a la persona que tenim davant només com ho fem per orientar-la i que trobi feina sinó que hem de poder tenir també aquesta mirada més llarga de com ho fem perquè aquesta persona a llarg de la seva vida es pugui sentir autorealitzada.

6. Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves? Quines creu que són les principals dificultats a l'hora d'incorporar aquestes dimensions en l'Orientació dels joves?

Crec que hi ha moltes dimensions, per exemple, moltes vegades el que passa es que hi ha tots aquests dimensions que es treballen en assignatures molt concretes i no sé fins a quin punt podrien ser continguts molt més transversal que apareguessin en diferents moments de l'activitat acadèmica dels adolescents i joves perquè autoconeixer-nos prendre decisions conèixer l'entorn... segurament hi ha assignatures com FOL que ajuden a això, per hauríem com en el currículum pot estar d'aquesta forma més transversal.

I després hi ha les sessions de tutoria, que jo crec que son fonamentals per poder ajudar en aquests processos dels joves de forma mes individual tenint en compte les característiques més individuals de cada jove.

Per tant, per mi hi ha dos plans, el pla grupal on es pot treballar això amb els joves però també el pla mes individual i d'acompanyament en aquests processos.

7. Què és necessari a l'hora de garantir una Orientació satisfactòria en els joves?

El necessari per garantir l'orientació satisfactòria. Passa per aquesta orientació que agafa la dimensió de com la persona es podrà autorrealitzar en el futur.

I, a nivell més pràctic, crec que a l'hora de garantir aquesta orientació satisfactòria per als joves és que ens estem preocupant d'ells d'allò que realment els agrada, de què necessiten, de quins sons els seus desitjos i allò que els interessa i de quina es la seva situació personal i familiar que també esta influint en les decisions que podrà prendre en un futur. I en aquesta combinació es que podem orientar.

I crec que en la orientació cal creure en els adolescents i joves, cal creure que allò que desitgen es possible. És a dir, lo que no podem tancar les portes i dir tu no serveixes, tu això no ho podràs fer, tu millor que facis una FP que anar a la universitat perquè tu no tens porus capacitats. Crec que hem de fer orientacions que realment estiguin d'acord amb el que el jove pot assumir però de vegades jo crec que també hi ha una tendència a no creure en els joves i a fer orientacions que tallen una mica les ales del que una persona pot arribar a gaudir i arribar a fer a la seva vida. I per això en aquest sentit crec que sempre ens hem d'escoltar els seus desitjos i interessos i reforçar en el sí que poden creure en ells, per ami això es fonamental.

8. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?

Si fos amb una sessió sola qualsevol les estratègies i recursos en termes general sempre serien partir molt del que els joves ja saben i coneixen. És a dir, agafar ja i treballar amb coneixements previs i experiències que ja tenen uns i altres que potser ja han començat a buscar feina... Partir molt del punt on estan i del que ja saben i d'altra banda, allò que deia abans, reforçar positivament els seus desitjos i els seus interessos i buscar els camins i les formules perquè puguin arribar allà on volen o allà on desitgen. A vegades la feina també és fa en ajudar-los a trobar quin es el seu desig i interès perquè crec que hi ha joves que de vegades això no ho saben, que hi ha bloquejos que encara són molt joves... i poden no saber-ho i per tant això també és una estratègia important.

Després en tota la part d'orientació hi ha diferents parts. Una es conèixer-te a tu mateix, conèixer el mercat de treball, conèixer com puc presentar-me en el mercat de treball que això te a veure amb la carta i el currículum vitae. I faig us de diferents estratègies i recursos, des de tests d'autoconeixement fins a xarrades perquè vegin diferents possibilitats que existeixen al mercat de treball fins a fer un currículum a classe, fer una carta de presentació, fer una llista dels llocs a on podrien treballar, és a dir hi haurien diferents activitats que es podrien fer arribar a orientar professionalment a un jove.

9. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar?

Crec que l'orientació individualitzada, la tutoria individual és el moment de l'acompanyament, el jove et pot explicar més coses et pot dir perquè se sent desorientat et pot dir que esta vivint a casa.

Crec que sí, que l'orientació individual, és molt molt important en aquest sentit de poder parlar amb l'altre, de poder descobrir l'altre de poder acompanyar l'altre, de poder

conèixer quina es la seva situació personal, com se sent, les seves inseguretats, les seves pors, els seus interessos, la seva claredat en el que vol, la seva confusió en el no saber que vol. Per tant la orientació individual molt molt important.

**10. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes?
Creu que s'haurien de dedicar més hores?**

Només et puc dir que tenen l'assignatura de FOL al cicle de grau mitjà i llavors crec que es treballa bastant. Desconec en Batxillerat i ESO.

11. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències?

Jo crec que la incorporació de les TIC ha ajudat en l'orientació professional perquè internet d'alguna manera és una plataforma en la qual podem veure moltes possibilitats. Però s'ha d'ajudar i s'ha d'acompanyar en la recerca del què a internet. Internet també és una font de molta informació que a vegades no la sabem destriar i per tant jo crec que podem fer classes d'orientació professional molt bones perquè tenim internet i allà els joves poden consultar moltíssimes possibilitats d'estudis, de formació, de tipus de feina... però cal preparar molt bé els classes per acompanyar-los en aquest procés de recerca.

12. Què cal millorar en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Sempre el que és important millorar és aprendre a com acompanyar-los individualment, a com despertar els seus interessos i desitjos d'una banda, i de l'altra crec que quants més recursos tinguem i més coneixement tinguem dels diferents àmbits en que una persona pot treballar en un futur, i per tant, de l'àmbit artístic de l'àmbit cultural, de l'àmbit tecnològic, de l'àmbit científic. Quant més amplis coneixements tinguem sobre tots els àmbits això ens ajuda molt a poder fer orientacions més ben fetes que si no coneixem aquests diferents àmbits.

I també amb conèixer d'alguna manera què esta demanant el mercat de treball i estar actualitzats en aquest sentit. Això crec que també és molt important.

Entrevistat 3:

1. **Quina és la seva formació acadèmica?** Llicenciat en Psicologia i en Psicopedagogia per la UB.
2. **Quina és o ha estat darrerament la seva ocupació principal?** Professor-tutor del PFI-PTT d'Auxiliar de vendes, oficina i atenció al públic els darrers 4 anys. A més a més, ser pare d'una nena de 3 anys m'absorbeix molt de temps, en el bon sentit de la paraula.

3. **Amb quines edats treballa o ha treballat?** D'entre 16 a 21 anys, tal i com marca la normativa de cada any dels PFI.

En quin nivell (ESO, PFI, CFGM, CFGS...)?

Des de l'any 2008 fins a l'actualitat, he fet substitucions de dies, setmanes o mesos a l'ESO, PFI i CFGS d'Educació Infantil i Integració Social.

4. **A quina edat creu que seria convenient començar a treballar l'Orientació Professional d'una persona?** Bona pregunta Aida, penso com més aviat millor. Al Canadà comencen l'orientació als 4 anys. Potser tan aviat no, però a 1r de Primària que fan els oficis, seria una bona edat.
5. **Per a vostè, quin és l'objectiu principal de l'Orientació Professional?** Segons el meu parer, l'objectiu principal de l'Orientació Professional és insertar a la persona en un lloc de feina adient a les seves capacitats, competències, actituds, valors... Però als PFI (Programa de Formació i Inserció) hi ha una curiosa paradoxa: hi ha més "F" (el 80% dels alumnes que els acaben continuen formant-se, bàsicament en un Grau Mitjà) i només el 20% de l'alumnat que acaba un PFI s'inserta laboralment (la "I") del PFI, segons dades pròpies del Departament d'Educació.
6. **Com s'incorporen les diferents dimensions (autoconeixement, presa de decisions, coneixement de l'entorn, planificació i gestió de la carrera) a l'Orientació dels joves?** Les diferents dimensions de la persona s'incorporen bàsicament a través de la tutoria grupal (40 hores obligatòries) més una tutoria individual trimestral. És insuficient però així està marcat en el currículum del PFI.

Quines creu que són les principals dificultats a l'hora d'incorporar aquestes dimensions en l'Orientació dels joves? Els joves del PFI solen ser adolescents amb poca elaboració mental (no tots ni totes, per descomptat!), és a dir, els conceptes més abstractes els hi solen costar molt de copsar i d'entendre i aquests conceptes tan transcendents per a les seves futures vides laborals els solen trobar molt allunyats de les seves realitats quotidianes (pujar fotos a l'Instagram, passar la tarda al parc amb els col·legues, jugar al Fortnite de manera compulsiva...).

7. **Què és necessari a l'hora de garantir una Orientació satisfactòria en els joves?**

Fer-los moltes preguntes sobre els seus interessos reals, escoltar activament les seves pors i incerteses i sobretot, empatitzar amb les seves frustracions pel que fa el competitiu món laboral adult en el qual s'endinsaran en breu temps.

8. Quines són algunes de les estratègies i recursos que fa servir a l'hora de dur a terme una sessió d'Orientació amb els alumnes?

Provocació continuada com a estratègia principal d'aprenentatge, llenguatge directe i contundent i humor negre. Com a recursos, vídeos educatius del Youtube o Vimeo, fragments de pel·lícules, cançons d'actualitat...

9. A més d'Orientació amb el grup-classe, creu que seria beneficiós fer una Orientació individualitzada amb els alumnes? Sí, per descomptat.

Seria factible quant al temps que s'hauria de dedicar? És factible però em trobo cada any que et diuen el que vols sentir (que els hi agrada el curs, que se senten molt a gust amb els altres companys i companyes...) quan moltes d'aquestes respostes són socialment desitjables i orientades a protegir la seva fràgil autoestima acadèmica i personal.

10. Creu que, al llarg del curs, es treballa el suficient l'Orientació dels alumnes? Només disposem de 40 hores i 50 hores més addicionals si les volem afegit. Venen molt desorientats a tots els àmbits de la vida i en el PFI que imparteixo de Comerç, cap alumne és vocacional per a les vendes.

Creu que s'haurien de dedicar més hores? Més hores no, sí més qualitat educativa dintre de les hores.

11. Com ha canviat la forma de fer Orientació Professional amb la incorporació de les TIC i de les competències? De forma molt adient, perquè les TIC/TAC ens permeten que els propis alumnes facin els seus currículums o videocurrículums, cerquin feina pel mòbil (ex: WhatsApp, Job Today..), es facin un perfil a LinkedIn... Enguany és novetat aquest curs acadèmic i obligatori una carpeta-dossier d'orientació professional als cicles CFGM i CFGS.

12. Què cal millorar en la formació que reben els orientadors que treballen amb els joves d'entre 12 i 16 anys?

Tot, des de la formació inicial a la Universitat (amb algun professor que no ha trepitjat mai una aula de Secundària), la formació contínua (massa anclada en les teories i el model constructivista de l'ensenyament i aprenentatge) i sobretot, la confusió entre els conceptes de fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur.

Gràfics professors i alumnat de l'Institut Miramar:

Índex dels gràfics generats amb Google Forms durant la recollida d'informació:

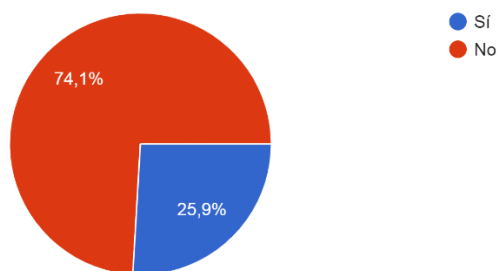
- 1. Formació rebuda en orientació dels professors de l'Institut Miramar.**
- 2. Percepció de la suficiència de l'orientació professional segons els professors de l'Institut Miramar.**
- 3. Percepció de la utilitat de l'orientació professional segons el professorat de l'Institut Miramar.**
- 4. Característiques de l'orientació rebuda pels alumnes de l'Institut Miramar.**
- 5. Claredat envers la decisió de l'itinerari formatiu de l'alumnat de l'Institut Miramar.**
- 6. Percepció de la satisfacció de l'orientació professional rebuda pels alumnes de l'Institut Miramar.**

Gràfics generats a través de Google Forms durant la recollida d'informació:

1. Formació rebuda en orientació dels professors de l'Institut Miramar.

Has rebut formació en Orientació?

27 respuestas

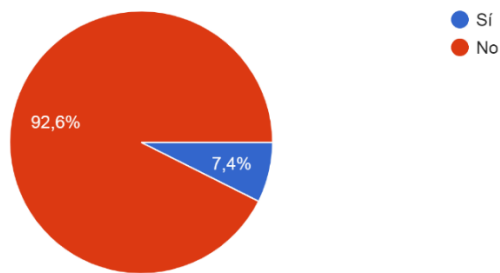

Il·lustració 1. Formació rebuda en orientació professional. Font: Google Forms.

2. Percepció de la suficiència de l'orientació professional segons els professors de l'Institut Miramar.

Creus que es fa suficient Orientació Professional a l'ESO?

27 respuestas

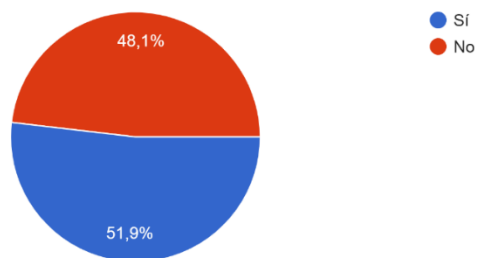

II·lustració 2. Suficiència de l'orientació professional. Font: Google Forms.

3. Percepció de la utilitat de l'orientació professional segons el professorat de l'Institut Miramar.

Creus que l'Orientació Professional que es duu a terme resulta útil per l'alumnat?

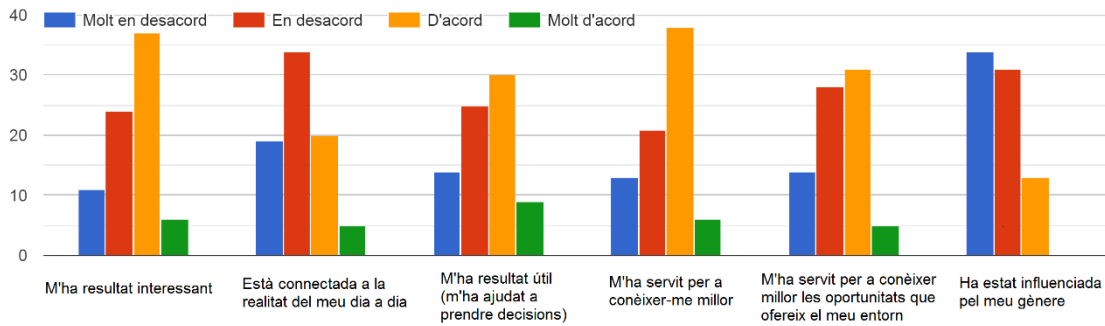
27 respuestas

II·lustració 3. Utilitat de l'orientació professional. Font: Google Forms.

4. Característiques de l'orientació rebuda pels alumnes de l'Institut Miramar.

L'Orientació Professional que he rebut...

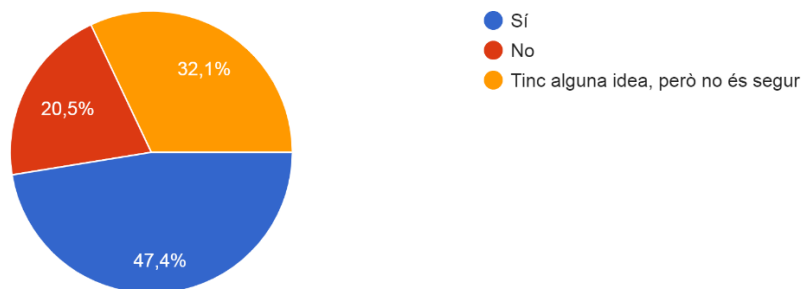

Il·lustració 4. Característiques de l'orientació professional rebuda. Font: Google Forms.

5. Claredat envers la decisió de l'itinerari formatiu de l'alumnat de l'Institut Miramar.

Tens clar quin itinerari seguiràs un cop acabis l'ESO?

78 respuestas

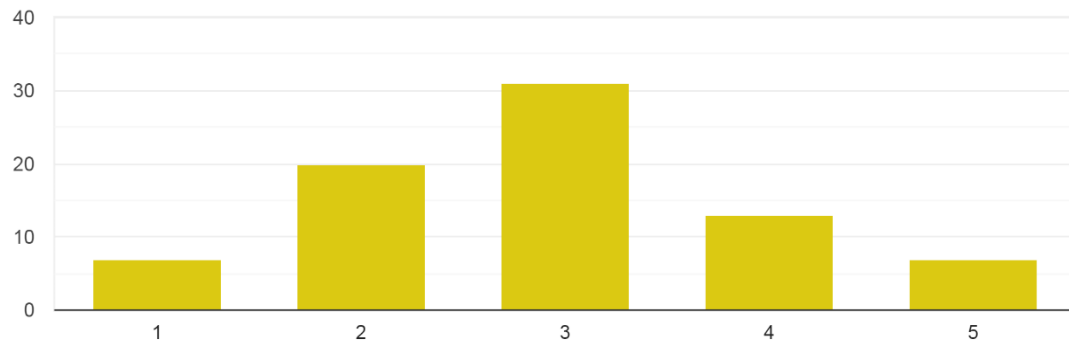

Il·lustració 5. Itineraris. Font: Google Forms.

6. Percepció de la satisfacció de l'orientació professional rebuda pels alumnes de l'Institut Miramar.

En general, estàs satisfet/a amb l'Orientació Professional que has rebut?

78 respuestas

Il·lustració 6. Satisfacció amb l'orientació professional rebuda. Font: Google Forms.

Annex IV. Activitats que conformen la proposta d'intervenció

Sessió 1:

Sessió 1. <i>Qui sóc?</i>	
Dimensió:	Autoconeixement
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Introduir el programa d'orientació professional. - Millorar l'autoconeixement de l'alumnat. - Ajudar l'alumne/a a conèixer i reflexionar sobre la seva situació actual, la seva realitat personal i educativa, les seves qualitats, les seves preferències i interessos, les seves fortaleses i debilitats, etc. - Treballar l'autoconcepte i l'autoestima de l'alumnat. - Establir una base a partir de la informació que rebrà l'alumne/a per a poder prendre decisions posteriorment.
Descripció desenvolupament:	<p>i Per aquesta sessió, els primers minuts corresponen a la introducció del programa que es durà a terme amb els alumnes i, després, l'activitat principal consisteix a respondre una sèrie de preguntes d'autoconeixement perquè l'alumne pugui saber què és capaç i incapaç de fer, les seves competències intel·lectuals, les seves característiques individuals, els seus interessos professionals, i que sigui conscient de les seves circumstàncies personals i familiars.</p> <p>En primer lloc, la persona dinamitzadora introdueix el programa que comença amb aquesta sessió i es procedeix a la lectura (per part d'ella mateixa o d'algun alumne) del text "<i>El tren</i>".</p> <p>Tot seguit, introdueix el tema de la següent activitat parlant sobre què són els conceptes d'interessos, d'aptituds, de competències individuals... El dinamitzador/a pot explicar amb un exemple quins eren els seus interessos i aptituds amb la mateixa edat que els alumnes del grup.</p> <p>El dinamitzador/a pregunta al grup si sap que són els diferents conceptes i en funció de les respostes completarà les diferents definicions o explicacions.</p> <p>A continuació, es demana als alumnes que duguin a terme la primera fitxa del seu dossier, la qual consta de les preguntes d'exploració inicial.</p> <p>La persona dinamitzadora explica la finalitat de dur a terme</p>

	<p>aquesta activitat i aclareix que no és un examen sinó que serveix per reflexionar sobre ells i elles mateixes, per tant, no hi ha opcions correctes.</p> <p>Quan han acabat tots, es fa un moment de reflexió grupal i es pregunta com s'han sentit fent aquesta activitat, si han descobert alguna cosa sobre ells/elles mateixes i si tenen més clares la seva idea d'ells mateixos.</p> <p>Finalment, per contribuir a l'avaluació formativa del programa, s'acabarà la sessió preguntant que els ha semblat l'activitat i si canviarien alguna cosa d'aquesta.</p>
Continguts:	<p>Característiques individuals</p> <p>Interessos professionals</p> <p>Aptituds</p> <p>Valors</p> <p>Emocions</p>
Organització:	<p>Grup classe</p> <p>Individual</p>
Material o recursos:	<p>Pissarra blanca</p> <p>Retolador de pissarra blanca</p> <p>Esborrador de pissarra blanca</p> <p>Text “<i>El tren</i>”</p> <p>La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Qui sóc?</i></p> <p>Bolígrafs</p>
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació del programa (10 minuts) - Exposició dels conceptes a treballar (15 minuts) - Realització del qüestionari individualment (25 minuts) - Reflexió final amb el gran grup i tancament (10 minuts)
Avaluació:	<p>Es valorarà a l'alumnat en funció de l'observació i del grau de participació activa dels alumnes.</p> <p>I, s'avaluarà l'activitat segons el que l'alumnat respongui a les preguntes que es realitzaran al final de la sessió.</p>
Font:	<p>Adaptació de les activitats proposades als llibres d'Álvarez, Fernández, Fernández, Flaquer, Moncosí i Sullà (2000) i d'Alguacil, Barceló, Poch i Vila (2005) amb component original.</p>

Sessió 2:

Sessió 2: Matèries	
Dimensió:	Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Descobrir diferents professions a través de les diferents matèries educatives. - Conèixer millor les matèries que cursa l'alumnat i establir relacions entre aquestes i altres coneixements de la vida diària.
Descripció i desenvolupament:	<p>Amb aquesta activitat es pretén ajudar l'alumnat a relacionar les matèries que està cursant al centre amb possibles sortides professionals futures.</p> <p>En primer lloc, la persona dinamitzadora introdueix l'activitat i demana als alumnes que, per grups de 4 persones, omplin la taula de la fitxa número dos del seu dossier. En aquesta hauran d'enumerar quines matèries estan cursant, què saben d'elles i quina utilitat creuen que tenen.</p> <p>Posteriorment, es farà una posada en comú i a partir del que exposin els alumnes sobre el que han anat fent, ompliran a la pissarra un quadre resum que tindrà tres columnes: matèries, per a què serveixen fora de l'institut i professions relacionades.</p> <p>Finalment, un cop complet el quadre la persona dinamitzadora pot acabar de completar la informació dels alumnes. Per acabar es farà una reflexió final a on els alumnes poden compartir les seves opinions respecte al que s'ha treballat i què els ha semblat la realització de l'activitat.</p>
Continguts:	Matèries Professions
Organització:	Grups de 4 persones Grup classe
Material o recursos:	Pissarra blanca Retolador de pissarra blanca Esborrador de pissarra blanca La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Matèries</i> Bolígrafs
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat (10 minuts) - En petits grups respondre la fitxa 2 (20 minuts) - En gran grup omplir el quadre a la pissarra (20 minuts)

	- Reflexió final i tancament (10 minuts)
Avaluació:	S'avaluarà als alumnes a través de l'observació i de l'anàlisi de la selecció i reflexió de les diferents matèries i professions escollides. Es valorarà l'activitat en funció del nivell d'implicació dels alumnes i del seu feedback final en relació a què els ha semblat l'activitat.
Font:	Adaptació del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calfope) amb ampli component original.

Sessió 3:

Sessió 3: <i>Interessos professionals</i>	
Dimensió:	Autoconeixement, planificació i gestió de la carrera
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Relacionar els interessos dels alumnes amb possibles camins professionals. - Conèixer diferents camps professionals. - Obtenir informació que serveixi de base per poder prendre decisions posteriorment.
Descripció desenvolupament:	<p>i En aquesta sessió els alumnes realitzaran un test d'interessos professionals i després investigaran amb llibertat les diferents professions que els ha recomanat el test o aquelles que els cridin l'atenció.</p> <p>La sessió comença amb la presentació de l'activitat i de la seva finalitat per part de la persona dinamitzadora. Després, els alumnes realitzen de forma individual (tot i ser per parelles cada alumne té un portàtil, per tant, poden fer el test alhora) a l'ordinador un test orientatiu sobre els seus interessos professionals. En aquest cas és el de la web de Barcelona Activa http://w28.bcn.cat/_ch_/pit/app.php?gAppId=pit&gInterfaceLanguage=ct&gEnvironment=singleWeb). Un cop han acabat, el dinamitzador/a navega per la web mostrant un exemple de recerca de les competències necessàries per una professió amb el suport de la web de Barcelona Activa https://treball.barcelonactiva.cat/porta22/cat/sectors/sectors.do.</p>

	<p>Després, deixarà que siguin els alumnes els que explorin amb un ordinador per parelles la web buscant dues de les professions que els han sortit recomanades al test o altres que els cridin l'atenció.</p> <p>Finalment, com a tancament, la persona dinamitzadora preguntarà als alumnes si creuen que els resultats del test s'ajusten als seus interessos realment i si creuen que els ha servit dur a terme aquesta activitat.</p> <p>L'emplenament de la fitxa número tres es demana per fer a casa.</p>
Continguts:	<p>Interessos professionals</p> <p>Competències professionals</p> <p>Professions</p>
Organització:	<p>Individual</p> <p>Parelles</p> <p>Grup classe</p>
Material o recursos:	<p>Ordinador de l'aula amb connexió a internet</p> <p>Pissarra Digital</p> <p>Un ordinador per persona amb connexió a internet</p> <p>La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Interessos professionals</i></p>
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Introducció de l'activitat (5 minuts) - Realització del test (25 minuts) - Mostra d'un exemple per part del dinamitzador/a (10 minuts) - Investigació de la web per parelles (15 minuts) - Tancament (5 minuts)
Avaluació:	<p>A través de l'observació i la participació activa es valorarà si els alumnes han realitzat les tasques demanades.</p> <p>I, amb les preguntes del tancament es valorarà la utilitat i interès de l'activitat.</p>
Font:	<p>Adaptació d'una activitat similar realitzada durant el Grau de Pedagogia a l'assignatura de Professionalització i Sortides Laborals II amb component original.</p>

Sessió 4:

Sessió 4: A qui trobem al nostre voltant?	
Dimensió:	Autoconeixement, coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Compartir informació amb el grup sobre l'interès de l'alumnat per determinades professions. - Analitzar diferents tipus d'activitats professionals que es troben a l'entorn de l'alumnat. - Trencar estereotips de gènere sobre algunes professions.
Descripció i desenvolupament:	<p>Per aquesta activitat, els alumnes reflexionaran sobre diverses opcions professionals que poden trobar amb persones del seu entorn proper.</p> <p>Per començar, la persona dinamitzadora introduirà l'activitat i, a continuació, cada alumne pensarà en una persona del seu entorn i descriurà la seva professió i perquè li resulta interessant. S'hauria de procurar que hi hagi un nombre equitatiu d'homes i dones.</p> <p>Després, en grups de 4 persones posaran en comú la persona de cada membre del grup i junts omplen la fitxa del dossier corresponent.</p> <p>Un cop han acabat tots els grups, es posa en comú el treball que ha fet cada grup a la pissarra i la persona dinamitzadora pot acabar de complementar donant una mica més d'informació sobre cada professió si ho creu necessari.</p> <p>Per tancar l'activitat i aportar una perspectiva de gènere, el dinamitzador/a pot fer les següents preguntes: Hi ha treballs que només puguin fer les dones? I els homes? Per què creus que les dones es dirigeixen a un tipus de treball i els homes a uns altres? Que proposes per canviar això?</p>
Continguts:	Professions Gènere
Organització:	Individual Grups de 4 persones Grup classe
Material o recursos:	La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>A qui trobem al nostre voltant?</i> Bolígrafs Pissarra blanca

	Retolador pissarra blanca Esborrador pissarra blanca
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat (5 minuts) - Reflexió individual (10 minuts) - En petits grups posada en comú i omplir la fitxa (15 minuts) - Posada en comú en gran grup (20 minuts) - Tancament (10 minuts)
Avaluació:	Es valorarà a l'alumnat a partir de l'observació i la participació activa, així com també a partir del nivell de profunditat en les seves descripcions i reflexions. Amb aquests indicadors es valorarà també l'èxit de l'activitat.
Font:	Adaptació del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calfope) amb ampli component original.

Sessions 5 i 6:

Sessió 5 i 6: Entrevista a algú que admiro	
Dimensió:	Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar i analitzar les preferències professionals de cada alumne. - Identificar característiques i qualitats que es valoren com a positives en una persona i analitzar i reflexionar sobre les conseqüències que tenen aquestes qualitats en el futur de la persona. - Conèixer en profunditat un exemple de trajectòria professional real. - Fomentar una actitud positiva envers les diferents possibilitats d'itineraris formatius.
Descripció desenvolupament:	<p>i El propòsit d'aquesta activitat és que l'alumnat realitzi una entrevista a una persona del seu entorn (amic, familiar, conegut, etc.) a la qual admira per la seva trajectòria professional (pot ser o no, la persona que van escollir per l'activitat de la sessió 4).</p> <p>Aquesta activitat té la durada de dos sessions. En la primera sessió la persona dinamitzadora començarà explicant en què</p>

	<p>consisteix l'activitat i quina és la seva finalitat. Després introduirà el tema de l'entrevista. Preguntarà als alumnes si saben en què consisteix i com es fa una entrevista i amb les explicacions dels alumnes anotarà a la pissarra els punts clau.</p> <p>La persona dinamitzadora acabarà de complementar l'explicació deixant clar quin tipus d'entrevista és la que hauran de fer i quin estil de preguntes serà l'adequat. Alguns exemples poden ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com es va decidir per aquesta professió? - Quin itinerari va seguir? - Va haver de modificar aquest itinerari? <p>Posteriorment en grups de 4 persones els alumnes començaran a pensar possibles preguntes que li podran fer a la persona a la qual entrevistaran. Hauran de pensar unes 10 preguntes.</p> <p>A continuació, es posaran en comú amb la resta de companys i s'escriuran a la pissarra. Amb l'ajuda del dinamitzador s'escolliran les preguntes més destacables que serviran com a guió per als alumnes a l'hora de realitzar l'entrevista de forma individual posteriorment.</p> <p>Els alumnes tindran una setmana per fer l'entrevista i la següent sessió es farà una posada en comú per a compartir amb la classe l'experiència de cada alumne que haurà d'exposar de manera breu a qui ha triat?, per què?, quina és la seva professió?, quin itinerari formatiu va seguir la persona? i que li ha semblat més destacable.</p> <p>Les exposicions serviran per a que tots i totes puguin conèixer una ampla varietat de treballs diversos.</p> <p>Després de la posada en comú i com a tancament es consultarà als alumnes què els ha semblat l'activitat i si l'han trobat profitosa.</p>
Continguts:	<p>Perfils professionals L'entrevista Comunicació Habilitats socials per dur a terme una entrevista</p>
Organització:	<p>Grups de 4 persones Individual Grup classe</p>

Material o recursos:	<p>Pissarra blanca Retolador pissarra blanca Esborrador pissarra blanca Ordinador amb connexió a Internet Pissarra Digital La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Entrevista a algú que admiro</i> Bolígrafs</p>
Temporalització:	<p>Primera sessió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plantejament de l'activitat (10 minuts) - Explicació sobre què és l'entrevista i com es fa (15 minuts) - Activitat en grup per pensar preguntes (15 minuts) - En gran grup posada en comú i elaborar el llistat final que serveix de guió (20 minuts) <p>Segona sessió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Repàs de la sessió anterior (5 minuts) - Exposició dels alumnes (30 alumnes x 1,5 minuts = 45 minuts) - Tancament (10 minuts)
Avaluació:	<p>L'avaluació dels alumnes es farà a través de l'observació i de la implicació d'aquests. Es valorarà si tothom ha dut a terme la tasca assignada i si l'exposició ha donat resposta a tots els ítems plantejats.</p> <p>I, la valoració de l'activitat constarà dels mateixos punts afegint les preguntes directes a l'alumnat sobre la seva percepció de la utilitat de l'activitat.</p>
Font:	<p>Adaptació de la <i>Guía de Orientación académica y profesional 3ºESO</i> de l'IES Fernando Savater (2018) amb ampli component original.</p>

Sessió 7:

Sessió 7: El sistema educatiu	
Dimensió:	Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral, presa de decisions
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer l'estructura del sistema educatiu a Catalunya. - Comprendre i saber interpretar els diferents nivells en els

	<p>quals s'estructura el sistema educatiu i la seva interrelació.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descobrir les diferents alternatives d'estudis que es poden seguir per arribar a una professió determinada. - Evitar els estereotips i fomentar una actitud positiva envers les diferents possibilitats d'itineraris formatius.
Descripció i desenvolupament:	<p>Aquesta activitat consisteix a donar a conèixer als alumnes totes les possibilitats que ofereix el sistema educatiu a Catalunya.</p> <p>Es comença la sessió amb una exposició per part de la persona dinamitzadora sobre cada possible itinerari que ofereix el sistema educatiu a Catalunya, mentre es projecta la web de la Generalitat de Catalunya a la pissarra (aquí es pot apreciar un mapa general de tot el sistema educatiu).</p> <p>Posteriorment, els alumnes s'agrupen en petits grups de 4 persones i omplen la fitxa del dossier corresponent. En aquesta, l'activitat plantejada presenta dues professions i els grups han de proposar un possible itinerari que podria seguir una persona per poder arribar a aquesta professió.</p> <p>Per poder dur a terme l'activitat cada grup comptarà amb un portàtil amb connexió a Internet per persona.</p> <p>Finalment es farà una posada en comú a on cada grup resumirà quin itinerari proposen per a cada cas i quin ha estat el seu raonament. Per acabar el dinamitzador/a acabarà d'aclarir els dubtes que puguin haver quedat. Es posarà èmfasi en el fet que no hi ha un camí correcte, sinó que cada itinerari pot ser flexible.</p>
Continguts:	El sistema educatiu.
Organització:	Grup classe Grups de 4 persones
Material o recursos:	Ordinador de l'aula amb connexió a Internet Pissarra Digital Un ordinador per persona amb connexió a Internet La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>El sistema educatiu</i> Bolígrafs
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Plantejament de l'activitat (5 minuts) - Exposició del sistema educatiu (15 minuts)

	<ul style="list-style-type: none"> - Treball en petits grups (20 minuts) - Posada en comú i tancament (20 minuts)
Avaluació:	L'observació i la participació de l'alumnat, sumat al grau de reflexió i raonament de les solucions a cada cas i si l'alumne ha assimilat els diferents nivells del sistema educatiu i la seva interrelació són els ítems que avaluaran tant l'alumnat com l'èxit de l'activitat.
Font:	Adaptació del llibre d'Alguacil, Barceló, Poch i Vila (2005) i del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calíope) amb component original.

Sessió 8:

Sessió 8: Introducció a la presa de decisions	
Dimensió:	Presa de decisions
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Introduir als alumnes al procés de presa de decisions. - Implicar l'alumne en el seu procés de presa de decisions. - Reflexionar sobre diferents alternatives a una situació, valorant els pros i contres de cadascuna. - Reflexionar sobre possibles factors externs que poden influir en la presa de decisions.
Descripció desenvolupament:	<p>i Aquesta sessió presenta dues activitats que serviran a l'alumnat per aclarir el procés que poden seguir per prendre decisions.</p> <p>Per introduir el tema, el dinamitzador/a explica en primer lloc com es fa un procés de presa de decisions i exposa un exemple.</p> <p>A continuació, per la primera activitat els alumnes col·locats en grups de 3 persones llegeixen un cas amb els passos per a la presa d'una decisió col·locats erròniament i hauran de detectar què és el que està malament i dir quin seria el procés correcte.</p> <p>Després, en els mateixos grups hauran de valorar els pros i contres de diferents situacions exposades en la fitxa del dossier corresponent. Primer hauran d'analitzar les alternatives possibles i, després, elaborar la llista de pros i contres.</p>

	Finalment, es farà una posada en comú a on cada grup explicarà quin ha estat el seu raonament i les conclusions a les quals han arribat. És important puntualitzar que no hi ha opcions correctes, ja que cada grup pot donar més importància a uns aspectes o a uns altres.
Continguts:	Procés de presa de decisions Pros i contres
Organització:	Grup classe Grups de 3 persones
Material o recursos:	Pissarra blanca Retolador pissarra blanca Esborrador pissarra blanca La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Introducció a al presa de decisions</i> Bolígrafs
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat i exposició del dinamitzador (20 minuts). - Treball en petits grups activitat corregir procés (15 minuts). - Treball en grup segona activitat (15 minuts) - Posada en comú i tancament (10 minuts).
Avaluació:	Es valorarà als alumnes a través de l'observació, la participació activa i de les seves propostes de solució a les activitats. Aquests ítems serviran per fer una avaluació de l'activitat també.
Font:	Adaptació del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calíope) amb ampli component original.

Sessió 9:

Sessió 9: El Cas d'en Quim	
Dimensió:	Presa de decisions
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Trencar possibles estereotips de gènere respecte a determinades professions. - Posar en pràctica la capacitat de presa de decisions dels alumnes.

	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar el pensament, l'autonomia i la responsabilitat pròpies de l'alumnat. - Fomentar la comunicació i la capacitat de treball en equip.
Descripció i desenvolupament:	<p>Durant aquesta sessió els alumnes, en grups de 6 persones, i adoptant diferents rols, hauran de proposar una possible solució a un cas pràctic.</p> <p>En primer lloc, la persona dinamitzadora presenta l'activitat i tot seguit es llegeix en veu alta el cas pràctic (<i>El Cas d'en Quim</i>) del dossier. Després es reparteix un paper a cada alumne a on s'explica quin és i les característiques del rol que ha de seguir (i que no poden saber la resta dels companys del grup). Aquests rols corresponen als sis barrets per pensar de l'autor Edward de Bono.</p> <p>Entre tots hauran d'arribar a un acord per donar una solució al que planteja el cas.</p> <p>Un cop han acabat tots els grups es fa una posada en comú i el dinamitzador/a ha d'encarregar-se d'emfatitzar el fet que no hi ha una solució única ni una resposta correcta.</p> <p>Finalment, per continuar amb l'avaluació formativa del programa, també es demanarà als alumnes que expliquin si creuen que els ha resultat interessant i útil l'activitat.</p>
Continguts:	<p>El sistema educatiu</p> <p>Comunicació</p> <p>Rols</p> <p>Presa de decisions</p>
Organització:	<p>Grups de 6 persones</p> <p>Grup classe</p>
Material o recursos:	<p>La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>El Cas d'en Quim</i></p> <p>Bolígrafs</p> <p>Papers amb el nom dels diferents rols</p>
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Introducció i explicació de l'activitat (10 minuts) - Lectura del cas i repartiment dels rols (10 minuts) - Treball en grup (25 minuts) - Posada en comú i tancament (15 minuts)
Avaluació:	<p>La implicació i la participació activa de l'alumnat, a més de l'observació seran els elements d'avaluació tant dels alumnes com de l'èxit de l'activitat.</p>

Font:	Adaptació de Hammer, K., Ripper J. i Schenk, T. (2014) i d'Alguacil, Barceló, Poch i Vila (2005) amb component original.
--------------	--

Sessió 10:

Sessió 10: <i>Quin és el meu camí?</i> + Cloenda	
Dimensió:	Planificació i gestió de la carrera
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> - Relacionar característiques personals dels alumnes amb possibles professions. - Reflexionar sobre les possibles opcions de continuació dels estudis. - Fomentar una elecció lliure de l'itinerari de cada alumne/a. - Posar ordre a tota la informació rebuda durant el programa. - Realitzar el tancament del programa escoltant les opinions de tot l'alumnat sobre el mateix.
Descripció desenvolupament:	<p>i Amb l'última sessió es pretén, a partir de tot el treball que han fet al llarg del programa, que els alumnes puguin fer una primera proposta sobre quin és l'itinerari que volen seguir (tenint present que és flexible) en el futur. I, també es pretén fer una cloenda del programa.</p> <p>El dinamitzador comença fent una introducció de l'activitat i els alumnes passen a treballar individualment de forma reflexiva. Amb la informació que tenen fins el moment, han de pensar quin creuen que és el itinerari que volen seguir. És interessant fer-los saber que no és una decisió definitiva sinó una primera aproximació que pot anar canviant.</p> <p>Es poden ajudar amb la informació amb la qual han anat omplint el dossier i relacionar els gustos, interessos i aficions amb possibles itineraris formatius i professionals. I, també poden tenir en compte el que van fer sobre el procés de presa de decisions, anotar també les alternatives, els pros i contres i les conseqüències.</p> <p>En el dossier hauran d'escriure un paràgraf d'unes cinc línies a on expliquin quina modalitat de 4rt curs escolliran, si</p>

	<p>voldran fer Batxillerat i, en cas afirmatiu, de quina modalitat, i sinó quin CFGM escolliran. Cadascú pot escriure allò que cregui més convenient. El dinamitzador/a els animarà a escriure almenys 3 possibles alternatives. Poden plantejar-se per ordre de prioritats tres professions que els cridin l'atenció i establir l'itinerari que els caldrà seguir per arribar a ella.</p> <p>Finalment es posa en comú de forma general que els ha semblat l'activitat als alumnes. I, si algú ho vol, pot compartir amb la resta de companys i companyes quina ha estat la seva decisió respecte a l'itinerari que pensa seguir, de moment.</p> <p>Aquesta és la última sessió i està pensada per ser una activitat de cloenda del programa. Per tant es demanarà a la segona part de la sessió que els alumnes comentin la seva experiència; si els ha agradat o no, que s'emporten de l'experiència, si encara tenen dubtes... Les preguntes que poden guiar la reflexió són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Què has sentit al reflexionar sobre aquests temes al llarg de les sessions? - Penses que es útil treballar això a classe? <p>Cada alumne escriurà les seves respostes en pòsits de colors (una resposta a cada color) i les enganxaran a la pissarra en dues columnes diferenciades. El dinamitzador/a pot llegir-ne algunes i fer una reflexió final.</p> <p>Per últim, es passarà un breu qüestionari d'avaluació final i de satisfacció amb el programa als alumnes.</p>
Continguts:	<p>Característiques individuals El sistema educatiu Presa de decisions Emocions</p>
Organització:	<p>Individual Grup classe</p>
Material o recursos:	<p>La fitxa del dossier corresponent a l'activitat <i>Quin és el meu camí?</i> Bolígrafs Pissarra blanca Retolador pissarra blanca Esborrador pissarra blanca Pòsits de dos colors</p>

	Qüestionari avaluació final
Temporalització:	<ul style="list-style-type: none"> - Introducció de la primera activitat (5 minuts) - Reflexió individual sobre el propi itinerari (20 minuts) - Posada en comú (10 minuts) - Tancament amb la dinàmica dels pòsits (15 minuts) - Qüestionari avaluació final (10 minuts)
Avaluació:	<p>L'avaluació de l'alumnat i de la primera activitat es farà a través de l'observació i la participació dels alumnes, a més de valorar si l'alumne/a pren decisions en funció dels seus interessos i possibilitats o si ho fa en funció d'altres criteris.</p> <p>I, amb la cloenda i els qüestionaris de l'avaluació final es valorarà l'èxit del programa.</p>
Font:	<p>Per a la primera activitat, adaptació d'Alguacil, Barceló, Poch i Vila (2005) i del programa <i>Rompiendo Esquemas</i> (Agrupación de Desarrollo Calíope) amb component original.</p> <p>I, per la cloenda, elaboració pròpia.</p>

Annex V. Fitxes per l'avaluació del programa

Fitxa avaluació final alumnat

- **Marca amb una X la casella que cregueis que més s'ajusta a la teva situació:**

Consideres que et coneixes més a tu mateix/a després d'haver realitzat aquest programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Els continguts treballats al llarg del programa han estat clars i entenedors?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Consideres que la realització d'aquest programa t'ha resultat útil?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Ha estat connectat amb la teva realitat del dia a dia?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Recomanaries als teus companys realitzar aquest programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Observacions:

Fitxa avaluació final dinamitzador/a

- **Marca amb una X la casella que cregueis que més s'ajusta a la teva situació:**

Ha resultat difícil dinamitzar aquest programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Ha resultat satisfactori el desenvolupament del programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Consideres que s'han assolit els objectius plantejats?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Consideres que el programa s'ha ajustat a les necessitats de l'alumnat?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Observacions:

Fitxa avaluació impacte alumnat

- **Marca amb una X la casella que cregueis que més s'ajusta a la teva situació:**

Recordes els continguts que es van tractar durant el programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Has posat en pràctica alguns dels coneixements / habilitats que vaig aprendre amb el programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

La teva opinió respecte a l'orientació professional ha canviat respecte a la que tenia abans de participar en el programa?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Consideres que haver participat en el programa t'ha resultat útil?

1 2 3 4 5

Gens						Molt
------	--	--	--	--	--	------

Observacions:

Annex VI. Guia del dinamitzador

GUÍA DEL DINAMITZADOR

PROGRAMA D'ORIENTACIÓ
PROFESSIONAL PER L'ALUMNAT D'ESO

Treball Final de Grau. Curs 2018/2019
Aïda Trillo

Índex

Introducció	2
Sessió 1	3
Sessió 2	7
Sessió 3	10
Sessió 4	12
Sessió 5	14
Sessió 6	16
Sessió 7	18
Sessió 8	21
Sessió 9	23
Sessió 10	27

Introducció

La següent és una guia per a la persona que dinamitzi les sessions del *Programa d'orientació professional per l'alumnat d'ESO*.

Aquest és un programa pensat per a ser aplicat a tercer d'ESO, durant 10 sessions setmanals d'una hora de durada. Les activitats estan pensades per dur a terme durant les sessions de tutoria, per tant, la duració estimada és d'una hora o també excepció de l'entrevista que la poden fer a casa o quan vegin a la persona i pot durar el temps que necessitin.

Les activitats del programa s'agrupen entorn de les 4 àrees de l'orientació professional, que són: Autoconeixement, coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral, presa de decisions i planificació i gestió de la carrera. I, no hi ha una clara divisió entre les àrees, sinó que són complementàries, per aquest motiu, és possible que amb alguna activitat es treballi més d'una dimensió.

En aquest programa l'alumnat és el protagonista i les activitats que es proposen estan pensades perquè els alumnes les puguin relacionar amb la seva realitat del dia a dia. Per aquest motiu, les diferents activitats estan plantejades perquè, a través de la reflexió, l'alumnat es conegui millor, es prepari per a la presa de decisions de cara al futur i, en definitiva, que realitzi una primera proposta de decisió del seu itinerari formatiu.

Per a facilitar el seguiment i la implementació del present programa s'ha elaborat aquesta guia a la qual s'explica cada activitat amb detall per a aconseguir uns resultats el més òptim possibles.

Sessió 1	Qui sóc?	Organització:	Dimensió: Autoconeixement	Data: __/__/__
Material: - Pissarra blanca - Retolador de pissarra blanca - Esborrador de pissarra blanca - Text “El tren” - La fitxa del dossier corresponent a l’activitat Qui sóc? - Bolígrafs	Organització: - Grup classe - Individual	Temporalització: - Presentació del programa (10 minuts) - Exposició dels conceptes a treballar (15 minuts) - Realització del qüestionari individualment (25 minuts) - Reflexió final amb el gran grup i tancament (10 minuts)	Avaluació: Es valorarà a l’alumnat en funció de l’observació i del grau de participació.	
Desenvolupament: En primer lloc, la persona dinamitzadora introdueix el programa que comença amb aquesta sessió i es procedeix a la lectura (per part d’ella mateixa o d’algun alumne) del text “El tren”. Tot seguit, introdueix el tema de la següent activitat parlant sobre què són els conceptes d’interessos, d’aptituds, de competències individuals... El dinamitzador/a pot explicar amb un exemple quins eren els seus interessos i aptituds amb la mateixa edat que els alumnes del grup. El dinamitzador/a pregunta al grup si sap que són els diferents conceptes i en funció de les respostes completarà les diferents definicions o explicacions. A continuació, es demana als alumnes que duguin a terme la primera fitxa del seu dossier, la qual consta de les preguntes d’exploració inicial. La persona dinamitzadora explica la finalitat de dur a terme aquesta activitat i aclareix que no és un examen sinó que serveix per reflexionar sobre ells i elles mateixes, per tant, no hi ha opcions correctes. Quan han acabat tots, es fa un moment de reflexió grupal i es pregunta com s’han sentit fent aquesta activitat, si han descobert alguna cosa sobre ells/elles mateixes i si tenen més clares la seva idea d’ells mateixos. Finalment, per contribuir a l’avaluació formativa del programa, s’acabarà la sessió preguntant que els ha semblat l’activitat i si canviarien alguna cosa d’aquesta.			Objectius: - Introduir el programa d’orientació professional. - Millorar l’autoconeixement de l’alumnat. - Ajudar l’alumne/a a conèixer i reflexionar sobre la seva situació actual, la seva realitat personal i educativa, les seves qualitats, les seves preferències i interessos, les seves fortaleses i debilitats, etc. - Treballar l’autoconcepte i l’autoestima de l’alumnat. - Establir una base a partir de la informació que rebrà l’alumne/a per a poder prendre decisions posteriorment.	

Lectura *El tren*

L'Anna i en Xavier tenen 15 anys i són dalt del tren. Comença un nou curs a l'escola, amb la il·lusió de sempre, amb la mandra de sempre. Ja se sap, retrobar-se amb els companys i companyes sempre ve de gust; haver de pensar a fer els deures i estudiar, potser no tant...

Però aquest és un curs diferent per l'Anna i en Xavier. Fins ara, els cursos, com les parades de tren, s'han anat succeint d'una manera gairebé automàtica, sense haver de prendre decisions; després de primer venia segon, i només calia preocupar-se d'estudiar, fer la feina i tenir les coses al dia. Però això s'acaba. Ara el tren enfila cap a la darrera estació.

Un cop arribats a l'estació, caldrà que l'Anna i en Xavier decideixin què faran. El viatge no s'ha acabat. Cal decidir si agafen l'autobús, el metro o segueixen a peu.

La decisió no és tan senzilla com sembla. Perquè cal saber on volen anar, per què hi volen anar, com hi volen anar i, finalment, què trobaran allà on vagin.

Però tampoc cal atabalar-se. Tenen tot un curs per davant per anar contestant aquestes preguntes, per informar-se, per acabar-se de conèixer a ells mateixos i, al capdavall, decidir la millor manera possible.

El tren engega cap a la darrera estació. L'Anna i en Xavier són a dalt tren il·lusionats i amb una mica d'inquietud. Segurament, perquè és la primera decisió d'importància en la seva vida. Després en vindran moltes més. Més val començar bé, oi?

Per cert, coneixes algú altre que vagi en aquest tren?

Font: *Puigmal*, p. 62.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat Qui sóc?

Qui sóc?

- **Contesta les següents preguntes de forma sincera. Reflexiona les teves respostes.**

Característiques personals:

- Quines són les meves aficions o hobbies?
- Quin tipus de llibres, programes de televisió, videojocs, esports, etc. prefereixo? Per què?
- Quines paraules em descriuen millor?
- Quines qualitats positives tinc?
- Què és allò que més desitjo aconseguir en aquests moments?
- La decisió sobre que faré un cop acabi l'ESO l'he de prendre en darrer terme jo sol/a? Quin paper ha de tenir la meva família? I l'escola? I els amics?
- Considero important tenir una bona relació amb les persones que m'envolten?
- És possible que ara m'agradi unes professions i d'aquí a un temps m'agradi unes altres? És això negatiu o positiu? Què puc aprendre sobre l'experiència de la gent del meu voltant sobre això?
- Què crec que necessito conèixer per a decidir que faré després de l'ESO?

Realitat educativa:

- Quina importància dono als següents factors? Notes, indicacions dels professors, opinió de la família, opinió dels amics...?
- Com valoro les notes obtingudes als meus estudis fins al moment actual? A què es deuen aquestes qualificacions?
- Els resultats acadèmics que tinc són els que en el fons voldria obtenir?
- Quina valoració faig de les assignatures que he estudiat al llarg de la meva escolaritat? Quines són les preferides, quines m'agraden menys? Per què?
- Sóc una persona constant respecte a les tasques escolars?
- Quina part del meu rendiment acadèmic crec que és deguda a les meves capacitats intel·lectuals i quina al meu esforç?

Expectatives laborals:

- Quines 3 professions em criden més l'atenció? Quins valors de cada una crec que són els més importants?
- Quines 3 professions, per ordre de preferència, m'agradaria poder desenvolupar un cop acabats els estudis?

- Crec que podria dur a terme la preparació per a la professió que m'agradaria exercir en un futur? Per què?
- Quina és la situació que més s'assembla a la meua?
 - No m'he plantejat que faré el curs vinent.
 - Encara no ho tinc clar però he començat a plantejar-m'ho.
 - Ja ho tinc decidit.
- En cas afirmatiu, quina és la meua intenció? Per què?
 - Continuar estudiant.
 - Treballar.
 - Estudiar i treballar.
 - Ni estudiar ni treballar.
- De la decisió que he pres, que és el que em preocupa? (alguns exemples són: el nivell d'exigència, el nou ambient, separar-me dels amics...)
- L'elecció que prengui dependrà dels meus interessos? Del meu rendiment escolar? De l'elecció dels meus pares? De la professió a la qual vull accedir? De les possibilitats econòmiques de la meua família?, etc.

Sessió 2	Matèries		Dimensió: Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Pissarra blanca - Retolador de pissarra blanca - Esborrador de pissarra blanca - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat Matèries - Bolígrafs 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Grups de 4 persones - Grup classe 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat (10 minuts) - En petits grups respondre la fitxa 2 (20 minuts) - En gran grup omplir el quadre a la pissarra (20 minuts) - Reflexió final i tancament (10 minuts) 	Avaluació: S'avaluarà als alumnes a través de l'observació i de l'anàlisi de la selecció i reflexió de les diferents matèries i professions escollides.	
Desenvolupament: En primer lloc, la persona dinamitzadora introdueix l'activitat i demana als alumnes que, per grups de 4 persones, omplin la taula de la fitxa número dos del seu dossier. En aquesta hauran d'enumerar quines matèries estan cursant, què saben d'elles i quina utilitat creuen que tenen. Posteriorment, es farà una posada en comú i a partir del que exposin els alumnes sobre el que han anat fent, ompliran a la pissarra un quadre resum que tindrà tres columnes: matèries, per a què serveixen fora de l'institut i professions relacionades. Finalment, un cop complet el quadre la persona dinamitzadora pot acabar de completar la informació dels alumnes. Per acabar es farà una reflexió final a on els alumnes poden compartir les seves opinions respecte al que s'ha treballat i què els ha semblat la realització de l'activitat.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Descobrir diferents professions a través de les diferents matèries educatives. - Conèixer millor les matèries que cursa l'alumnat i establir relacions entre aquestes i altres coneixements de la vida diària. 	

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Matèries*

Matèries

1. Ompliu la següent taula en grups de 4 persones:

Matèries cursades	Què sabem d'elles?	Pr a què serveixen?

2. Ompliu la següent taula després d'haver posat en comú amb tota la classe les respostes de l'activitat anterior:

Matèries cursades	Per a què serveixen fora de l'aula?	Professions relacionades

Sessió 3	Interessos professionals		Dimensió: Autoconeixement, planificació i gestió de la carrera	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Ordinador de l'aula amb connexió a internet - Pissarra Digital - Un ordinador per persona amb connexió a internet - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat Interessos professionals 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Individual - Parelles - Grup classe 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Introducció de l'activitat (5 minuts) - Realització del test (25 minuts) - Mostra d'un exemple per part del dinamitzador/a (10 minuts) - Investigació de la web per parelles (15 minuts) - Tancament (5 minuts) 	Avaluació: A través de l'observació i la participació activa es valorarà si els alumnes han realitzat les tasques demanades.	
Desenvolupament: La sessió comença amb la presentació de l'activitat i de la seva finalitat per part de la persona dinamitzadora. Després, els alumnes realitzen de forma individual (tot i ser per parelles cada alumne té un portàtil, per tant, poden fer el test alhora) a l'ordinador un test orientatiu sobre els seus interessos professionals. En aquest cas és el de la web de Barcelona Activa (http://w28.bcn.cat/ch/pit/app.php?gAppId=pit&gInterfaceLanguage=ct&gEnvironment=singleWeb). Un cop han acabat, el dinamitzador/a navega per la web mostrant un exemple de recerca de les competències necessàries per una professió amb el suport de la web de Barcelona Activa (https://treball.barcelonactiva.cat/porta22/cat/sectors/sectors.do). Després, deixarà que siguin els alumnes els que explorin amb un ordinador per parelles la web buscant dues de les professions que els han sortit recomanades al test o altres que els cridin l'atenció. Finalment, com a tancament, la persona dinamitzadora preguntarà als alumnes si creuen que els resultats del test s'ajusten als seus interessos realment i si creuen que els ha servit dur a terme aquesta activitat. L'emplenament de la fitxa número tres es demana per fer a casa.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Relacionar els interessos dels alumnes amb possibles camins professionals. - Conèixer diferents camps professionals. - Obtenir informació que serveixi de base per poder prendre decisions posteriorment. 	

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Interessos professionals*

Interessos professionals

- **Escriu el resultat que has obtingut de la realització del test d'interessos professionals. A continuació fes una petita reflexió explicant si estàs d'acord o no amb aquest resultat i per què?**

Resultat:

Reflexió:

- **Després d'haver navegat per la web observant diferents professions, quines creus que s'ajusten més a les teves competències i característiques personals?**
- **Podem escollir una professió sense tenir en compte les nostres característiques personals? I sense tenir les característiques més adients per desenvolupar-la? Que passarà si ho fem?**
- **Creus que la teva forma de ser et porta a escollir professions compatibles amb la teva personalitat?**

Sessió 4	A qui trobem al nostre voltant?	Dimensió: Autoconeixement, coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat Què trobem al nostre voltant? - Bolígrafs - Pissarra blanca - Retolador pissarra blanca - Esborrador pissarra blanca 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Individual - Grups de 4 persones - Grup classe 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat (5 minuts) - Reflexió individual (10 minuts) - En petits grups posada en comú i omplir la fitxa (15 minuts) - Posada en comú en gran grup (20 minuts) - Tancament (10 minuts) 	Avaluació: Es valorarà a l'alumnat a partir de l'observació i la participació activa, així com també a partir del nivell de profunditat en les seves descripcions i reflexions.
Desenvolupament: Per començar, la persona dinamitzadora introduirà l'activitat i, a continuació, cada alumne pensarà en una persona del seu entorn i descriurà la seva professió i perquè li resulta interessant. S'hauria de procurar que hi hagi un nombre equitatiu d'homes i dones. Després, en grups de 4 persones posaran en comú la persona de cada membre del grup i junts omplen la fitxa del dossier corresponent. Un cop han acabat tots els grups, es posa en comú el treball que ha fet cada grup a la pissarra i la persona dinamitzadora pot acabar de complementar donant una mica més d'informació sobre cada professió si ho creu necessari. Per tancar l'activitat i aportar una perspectiva de gènere, el dinamitzador/a pot fer les següents preguntes: Hi ha treballs que només puguin fer les dones? I els homes? Per què creus que les dones es dirigeixen a un tipus de treball i els homes a uns altres? Que proposes per canviar això?			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Compartir informació amb el grup sobre l'interès de l'alumnat per determinades professions. - Analitzar diferents tipus d'activitats professionals que es troben a l'entorn de l'alumnat. - Trencar estereotips de gènere sobre algunes professions.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *A qui trobem al nostre voltant?*

A qui trobem al nostre voltant?

- **En grups de 4 persones ompliu la taula següent amb les 4 persones que heu escollit:**

<u>Persona 1</u> Qui és? A què es dedica? Per què és interessant?	<u>Persona 2</u> Qui és? A què es dedica? Per què és interessant?
<u>Persona 3</u> Qui és? A què es dedica? Per què és interessant?	<u>Persona 4</u> Qui és? A què es dedica? Per què és interessant?

Sessió 5	Entrevista a algú que admiro 1	Dimensió: Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Pissarra blanca - Retolador pissarra blanca - Esborrador pissarra blanca - Ordinador amb connexió a Internet - Pissarra Digital - La fitxa del dossier corresponent - Bolígrafs 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Grups de 4 persones - Individual - Grup classe 	Temporalització: <p>Primera sessió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plantejament de l'activitat (10 minuts) - Explicació sobre què és l'entrevista i com es fa (15 minuts) - Activitat en grup per pensar preguntes (15 minuts) - En gran grup posada en comú i elaborar el llistat final que serveix de guió (20 minuts) 	Avaluació: L'avaluació dels alumnes es farà a través de l'observació i de la implicació d'aquests. Es valorarà si tothom ha dut a terme la tasca assignada i si l'exposició ha donat resposta a tots els ítems plantejats.
Desenvolupament: Aquesta activitat té la durada de dos sessions. En la primera sessió la persona dinamitzadora començarà explicant en què consisteix l'activitat i quina és la seva finalitat. Després introduirà el tema de l'entrevista. Preguntarà als alumnes si saben en què consisteix i com es fa una entrevista i amb les explicacions dels alumnes anotarà a la pissarra els punts clau. La persona dinamitzadora acabarà de complementar l'explicació deixant clar quin tipus d'entrevista és la que hauran de fer i quin estil de preguntes serà l'adequat. Alguns exemples poden ser: <ul style="list-style-type: none"> - Com es va decidir per aquesta professió? - Quin itinerari va seguir? - Va haver de modificar aquest itinerari? Posteriorment en grups de 4 persones els alumnes començaran a pensar possibles preguntes que li podran fer a la persona a la qual entrevistaran. Hauran de pensar unes 10 preguntes. A continuació, es posaran en comú amb la resta de companys i s'escriuran a la pissarra. Amb l'ajuda del dinamitzador s'escolliran les preguntes més destacables que serviran com a guió per als alumnes a l'hora de realitzar l'entrevista de forma individual posteriorment.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Identificar i analitzar les preferències professionals de cada alumne. - Identificar característiques i qualitats que es valoren com a positives en una persona i analitzar i reflexionar sobre les conseqüències que tenen aquestes qualitats en el futur de la persona. - Conèixer en profunditat un exemple de trajectòria professional real. - Fomentar una actitud positiva envers les diferents possibilitats d'itineraris formatius.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Entrevista a algú que admiro 1*

Entrevista a algú que admiro 1

- **En grups de 4 persones penseu 10 preguntes que penseu que són apropiades per a fer durant una entrevista:**

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

- **Anota ara les preguntes que heu decidit entre tota la classe per a guiar-te amb la teva entrevista:**

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Sessió 6	Entrevista a algú que admiro 2	Dimensió: Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Pissarra blanca - Retolador pissarra blanca - Esborrador pissarra blanca - Ordinador amb connexió a Internet - Pissarra Digital - La fitxa del dossier corresponent - Bolígrafs 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Grups de 4 persones - Individual - Grup classe 	Temporalització: Segona sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Repàs de la sessió anterior (5 minuts) - Exposició dels alumnes (30 alumnes x 1,5 minuts = 45 minuts) - Tancament (10 minuts) 	Avaluació: L'avaluació dels alumnes es farà a través de l'observació i de la implicació d'aquests. Es valorarà si tothom ha dut a terme la tasca assignada i si l'exposició ha donat resposta a tots els ítems plantejats.
Desenvolupament: Aquesta activitat té la durada de dos sessions. En la segona sessió, després que els alumnes hagin tingut una setmana per fer l'entrevista, es farà una posada en comú per a compartir amb la classe l'experiència de cada alumne que haurà d'exposar de manera breu a qui ha triat?, per què?, quina és la seva professió?, quin itinerari formatiu va seguir la persona? i que li ha semblat més destacable. Les exposicions serviran per a que tots i totes puguin conèixer una ampla varietat de treballs diversos. Després de la posada en comú i com a tancament es consultarà als alumnes què els ha semblat l'activitat i si l'han trobat profitosa.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Identificar i analitzar les preferències professionals de cada alumne. - Identificar característiques i qualitats que es valoren com a positives en una persona i analitzar i reflexionar sobre les conseqüències que tenen aquestes qualitats en el futur de la persona. - Conèixer en profunditat un exemple de trajectòria professional real. - Fomentar una actitud positiva envers les diferents possibilitats d'itineraris formatius.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Entrevista a algú que admiro 2*

Entrevista a algú que admiro 2

- **Un cop hakis realitzat la teva entrevista emplena la següent informació per poder preparar la teva exposició:**

A qui he triat?

Per què?

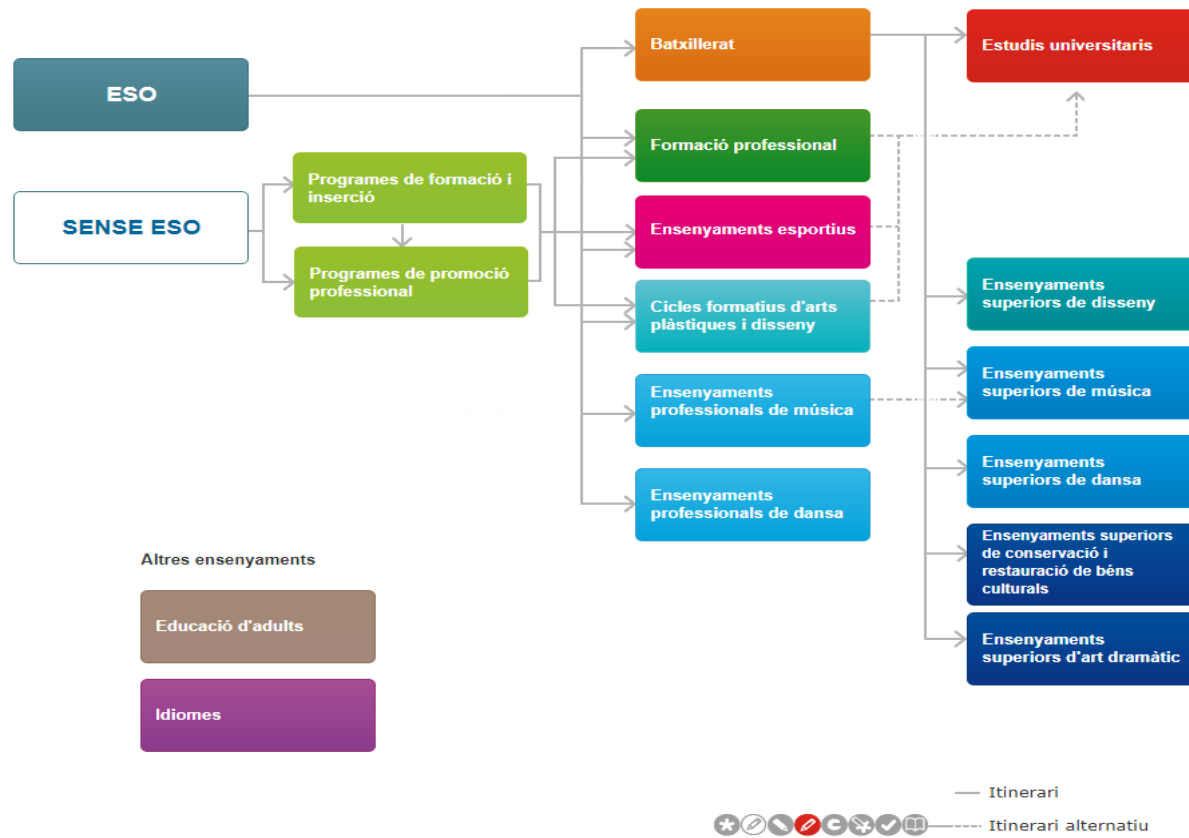
Quina és la seva professió?

Quin itinerari formatiu va seguir aquesta persona?

Què crec que es podria destacar?

Sessió 7	El sistema educatiu		Dimensió: Coneixement de l'entorn educatiu i sociolaboral, presa de decisions	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Ordinador de l'aula amb connexió a Internet - Pissarra Digital - Un ordinador per persona amb connexió a Internet - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat El sistema educatiu - Bolígrafs 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Grup classe - Grups de 4 persones 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Plantejament de l'activitat (5 minuts) - Exposició del sistema educatiu (15 minuts) - Treball en petits grups (20 minuts) - Posada en comú i tancament (20 minuts) 	Avaluació: L'observació i la participació de l'alumnat, sumat al grau de reflexió i raonament de les solucions a cada cas i si l'alumne ha assimilat els diferents nivells del sistema educatiu i la seva interrelació són els ítems que avaluaran l'alumnat.	
Desenvolupament: Es comença la sessió amb una exposició per part de la persona dinamitzadora sobre cada possible itinerari que ofereix el sistema educatiu a Catalunya, mentre es projecta la web de la Generalitat de Catalunya a la pissarra (aquí es pot apreciar un mapa general de tot el sistema educatiu). Posteriorment, els alumnes s'agrupen en petits grups de 4 persones i omplen la fitxa del dossier corresponent. En aquesta, l'activitat plantejada presenta dues professions i els grups han de proposar un possible itinerari que podria seguir una persona per poder arribar a aquesta professió. Per poder dur a terme l'activitat cada grup comptarà amb un portàtil amb connexió a Internet per persona. Finalment es farà una posada en comú a on cada grup resumirà quin itinerari proposen per a cada cas i quin ha estat el seu raonament. Per acabar el dinamitzador/a acabarà d'aclarir els dubtes que puguin haver quedat. Es posarà èmfasi en el fet que no hi ha un camí correcte, sinó que cada itinerari pot ser flexible.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Conèixer l'estructura del sistema educatiu a Catalunya. - Comprendre i saber interpretar els diferents nivells en els quals s'estructura el sistema educatiu i la seva interrelació. - Descobrir les diferents alternatives d'estudis que es poden seguir per arribar a una professió determinada. - Evitar els estereotips i fomentar una actitud positiva envers les diferents possibilitats d'itineraris formatius. 	

El mapa que ha de mostrar el dinamitzador a la pissarra (a la web és interactiva):

Font: Generalitat de Catalunya. http://queestudiar.gencat.cat/ca/orientacio/joves/informo-ensenyaments/explora_mapa_destudis/

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *El sistema educatiu*

El sistema educatiu

- **En grups de 4 persones plantegeu quin possible itinerari que podrien seguir les següents persones per arribar a la seva professió desitjada:**

Recordeu que podeu usar els ordinadors portàtils.

1. En Marc vol arribar a ser guitarrista professional.

2. La Laura vol ser comunicadora audiovisual.

Sessió 8	Introducció a la presa de decisions	Dimensió: Presa de decisions		Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - Pissarra blanca - Retolador pissarra blanca - Esborrador pissarra blanca - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat Introducció a al presa de decisions - Bolígrafs 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Grup classe - Grups de 3 persones 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Presentació activitat i exposició del dinamitzador (20 minuts). - Treball en petits grups activitat corregir procés (15 minuts). - Treball en grup segona activitat (15 minuts) - Posada en comú i tancament (10 minuts). 		Avaluació: Es valorarà als alumnes a través de l'observació, la participació activa i de les seves propostes de solució a les activitats.
<p>Desenvolupament: Per introduir el tema, el dinamitzador/a explica en primer lloc com es fa un procés de presa de decisions i exposa un exemple.</p> <p>A continuació, per la primera activitat els alumnes col·locats en grups de 3 persones llegeixen un cas amb els passos per a la presa d'una decisió col·locats erròniament i hauran de detectar què és el que està malament i dir quin seria el procés correcte.</p> <p>Després, en els mateixos grups hauran de valorar els pros i contres de diferents situacions exposades en la fitxa del dossier corresponent. Primer hauran d'analitzar les alternatives possibles i, després, elaborar la llista de pros i contres.</p> <p>Finalment, es farà una posada en comú a on cada grup explicarà quin ha estat el seu raonament i les conclusions a les quals han arribat. És important puntualitzar que no hi ha opcions correctes, ja que cada grup pot donar més importància a uns aspectes o a uns altres.</p>				Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Introduir als alumnes al procés de presa de decisions. - Implicar l'alumne en el seu procés de presa de decisions. - Reflexionar sobre diferents alternatives a una situació, valorant els pros i contres de cadascuna. - Reflexionar sobre possibles factors externs que poden influir en la presa de decisions.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Introducció a la presa de decisions*

Introducció a la presa de decisions

- **En grups de 3 persones llegiu el següent cas. Creieu que els passos que ha seguit la Lídia per prendre la seva decisió segueixen un ordre coherent? Com els ordenaríeu vosaltres?**

La Lídia ha de decidir que farà un cop acabi l'ESO. Aquí està el procés que ha seguit per prendre la seva decisió:

1. La Lídia apunta al seu quadern totes les alternatives que pot seguir.
2. Després, analitza quin és el problema o situació que implica prendre una decisió.
3. A continuació truca a la seva millor amiga per explicar-li el que ha fet i demanar-li la seva opinió.
4. Seguidament, la Lídia elabora una llista de pros i contres sobre cada una de les alternatives que va anotar a l'inici.
5. Després, investiga per Internet una mica sobre cada una de les possibles alternatives.
6. I, finalment, la Lídia pren la seva decisió.

- **Ara, amb els mateixos grups, valoreu vosaltres les següents situacions. Quines alternatives podeu trobar? Feu una llista de pros i contres de cada una.**

Situació 1: En Carlos no sap quina modalitat de 4rt d'ESO escollir, si ciència i tecnologia, humanitats i ciències socials o arts.

Situació 2: L'Anna ha decidit que realitzarà un CFGM quan acabi 4rt d'ESO. Però té dubtes, ja que li agrada molt la química i creu que pot tenir moltes sortides laborals, però alhora sempre li ha cridat l'atenció la idea d'estudiar informàtica i programar en un futur els seus propis videojocs.

Sessió 9	El Cas d'en Quim		Dimensió: Presa de decisions	Data: __/__/__
Material: - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat El Cas d'en Quim - Bolígrafs - Papers amb el nom dels diferents rols	Organització: - Grups de 6 persones - Grup classe	Temporalització: - Introducció i explicació de l'activitat (10 minuts) - Lectura del cas i repartiment dels rols (10 minuts) - Treball en grup (25 minuts) - Posada en comú i tancament (15 minuts)	Avaluació: La implicació i la participació activa de l'alumnat, a més de l'observació seran els elements d'avaluació dels alumnes.	
Desenvolupament: En primer lloc, la persona dinamitzadora presenta l'activitat i tot seguit es llegeix en veu alta el cas pràctic (El Cas d'en Quim) del dossier. Després es reparteix un paper a cada alumne a on s'explica quin és i les característiques del rol que ha de seguir (i que no poden saber la resta dels companys del grup). Aquests rols corresponen als sis barrets per pensar de l'autor Edward de Bono. Entre tots hauran d'arribar a un acord per donar una solució al que planteja el cas. Un cop han acabat tots els grups es fa una posada en comú i el dinamitzador/a ha d'encarregar-se d'emfatitzar el fet que no hi ha una solució única ni una resposta correcta. Finalment, per continuar amb l'avaluació formativa del programa, també es demanarà als alumnes que expliquin si creuen que els ha resultat interessant i útil l'activitat.			Objectius: - Trencar possibles estereotips de gènere respecte a determinades professions. - Posar en pràctica la capacitat de presa de decisions dels alumnes. - Treballar el pensament, l'autonomia i la responsabilitat pròpies de l'alumnat. - Fomentar la comunicació i la capacitat de treball en equip..	

Papers amb els diferents rols (Els 6 barrets de pensar)

Barret blanc. Fets, números, informació. Neutral i objectiu. Verifica les informacions. Demana informació. Determina el nivell de veritat i probabilitat. No interpreta ni jutja, només constata. Separa amb claredat els fets de les creences o probabilitats. El color blanc indica la neutralitat.

Barret vermell. Emocions i sentiments estètics. No necessita donar arguments ni justificació lògica als seus sentiments. Treballa amb pressentiments. Manifesta les seves emocions i les utilitza per negociar. Explora els sentiments dels altres.

Barret negre. Judicis negatius. Assenyala de manera objectiva tots els riscos, perills, imperfeccions i contradiccions. Analitza els motius pels quals alguna cosa pot anar malament. Pot fer preguntes negatives. No és un pensament argumentatiu. És un jutge prudent.

Barret groc. Pensament positiu i constructiu. Té en compte l'aspecte lògic i pràctic, els somnis, les visions i les esperances. És concret i eficaç i genera propostes, suggeriments i idees. És un optimisme amb fonament, que considera tots els casos i mira els beneficis. És un pensament creatiu amb una clara visió de futur. El color groc és el de la llum del sol. És exactament oposat al negre.

Barret verd. És el pensament creatiu. El seu mètode de pensament es basa a buscar alternatives i reconèixer que hi ha molts plantejaments. És provocador perquè surt de les pautes habituals i és generador d'idees. Té en compte l'atzar. Té dret a exposar idees «boges», il·lògiques.

Barret blau. És el barret del control. Organitza el mateix pensament, com un director d'orquestra, i coordina els altres barrets. Té una visió global, de síntesi, i formula les conclusions. Planteja les preguntes adequades i defineix els problemes. És el programari del pensament. Organitza les estratègies i en fa el seguiment. Manté l'ordre a les reunions i fa respectar les regles del joc.

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *El Cas d'en Quim*

El Cas d'en Quim

En Quim és un noi de 15 anys al qual sempre li han agradat molt els animals. De fet, ara té dos gossos, un gat, dues fures i un canari. Per aquest motiu, ha pensat que li agradaria ser veterinari.

Però, per una banda, la seva mare creu que el seu fill ha de poder escollir allò que li faci més feliç, però sabent la dificultat que suposa ser veterinari, li ha proposat fer un cicle mitjà un cop acabi l'ESO. I, per l'altra banda, el pare d'en Quim és advocat i li agradaria que el seu fill continués al seu bufet un cop es faci major d'edat com el seu germà gran i, per tant, vol que en Quim estudiï per ser advocat.

A en Quim li costa molt la física i la química, i això li fa plantejar-se si podria ser veterinari, ja que no es veu capaç de fer el batxillerat de ciències.

En Quim no té gaire temps per rumiar, ja que aquest any acaba tercer d'ESO i ha d'escollir quina modalitat de 4rt d'ESO farà l'any vinent. En Quim no sap que fer. Li podeu ajudar?

- **Per grups de 6 persones expliqueu quin itinerari podria seguir en Quim. Valoreu les diferents alternatives, elaboreu un llistat de pros i contres sobre cada una i penseu en quines possibles conseqüències poden tenir. Finalment, anoteu quina és la vostra decisió i el raonament que heu seguit.**

Recordeu que heu d'actuar seguint el rol que us ha tocat i que podeu utilitzar els ordinadors per buscar informació.

- **Definició del problema.**

- **Alternatives**

- **Pros i contres + conseqüències**

- **Conclusió**

Sessió 10	Quin és el meu camí?		Dimensió: Planificació i gestió de la carrera	Data: __/__/__
Material: <ul style="list-style-type: none"> - La fitxa del dossier corresponent a l'activitat Quin és el meu camí? - Bolígrafs - Pissarra blanca - Retolador pissarra blanca - Esborrador pissarra blanca - Pòsits de dos colors - Qüestionari avaluació final 	Organització: <ul style="list-style-type: none"> - Individual - Grup classe 	Temporalització: <ul style="list-style-type: none"> - Introducció de la primera activitat (5 minuts) - Reflexió individual sobre el propi itinerari (20 minuts) - Posada en comú (10 minuts) - Tancament amb la dinàmica dels post its (15 minuts) - Qüestionari avaluació final (10 minuts) 	Avaluació: L'avaluació de l'alumnat i de la primera activitat es farà a través de l'observació i la participació dels alumnes, a més de valorar si l'alumne/a pren decisions en funció dels seus interessos i possibilitats o si ho fa en funció d'altres criteris.	
Desenvolupament: El dinamitzador comença fent una introducció de l'activitat i els alumnes passen a treballar individualment de forma reflexiva. Amb la informació que tenen fins el moment, han de pensar quin creuen que és l'itinerari que volen seguir. És interessant fer-los saber que no és una decisió definitiva sinó una primera aproximació que pot anar canviant. En el dossier hauran d'escriure un paràgraf d'unes cinc línies a on expliquin quina modalitat de 4rt curs escolliran, si voldran fer Batxillerat i, en cas afirmatiu, de quina modalitat, i sinó quin CFGM escolliran. Cadascú pot escriure allò que cregui més convenient. El dinamitzador/a els animarà a escriure almenys 3 possibles alternatives. Poden plantejar-se per ordre de prioritat tres professions que els cridin l'atenció i establir l'itinerari que els caldrà seguir per arribar a ella. Finalment es posa en comú de forma general que els ha semblat l'activitat als alumnes. I, si algú ho vol, pot compartir amb la resta de companys i companyes quina ha estat la seva decisió respecte a l'itinerari que pensa seguir, de moment. Es demanarà a la segona part de la sessió que els alumnes comentin la seva experiència; si els ha agradat o no, que s'emporten de l'experiència, si encara tenen dubtes... Les preguntes que poden guiar la reflexió són: Què has sentit al reflexionar sobre aquests temes al llarg de les sessions? O, Penses que es útil treballar això a classe? Cada alumne escriurà les seves respostes en pòsits de colors (una resposta a cada color) i les enganxaran a la pissarra en dues columnes diferenciades. El dinamitzador/a pot llegir-ne algunes i fer una reflexió final.			Objectius: <ul style="list-style-type: none"> - Relacionar característiques personals dels alumnes amb possibles professions. - Reflexionar sobre les possibles opcions de continuació dels estudis. - Fomentar una elecció lliure de l'itinerari de cada alumne/a. - Posar ordre a tota la informació rebuda durant el programa. - Realitzar el tancament del programa escoltant les opinions de tot l'alumnat sobre el mateix. 	

Fitxa del dossier corresponent a l'activitat *Quin és el meu camí?*

Quin és el meu camí?

Amb la informació que tens fins al moment, pensa quin creus que és l'itinerari formatiu que vols seguir a partir d'ara. Recorda que no és una decisió definitiva sinó només una primera aproximació que pot anar canviant amb la informació que vagis recollint en el futur.

- **Escriu en un paràgraf d'unes cinc línies quina modalitat de 4rt curs vols fer, si vols fer Batxillerat i, en cas afirmatiu, de quina modalitat. Si no vols fer Batxillerat, escriu quina família de CFGM escolliràs. O, si prefereixes entrar al món laboral directament, explica quina és la professió per la qual et decantes. En qualsevol cas, escriu allò que cregui més convenient.**

- **Ara pots escriure breument 3 possibles alternatives, per ordre de prioritats, de tres professions que et cridin l'atenció i establir l'itinerari que et caldrà seguir per arribar a elles.**

- 1.
- 2.
- 3.

Dinàmica amb pòsits

Els alumnes han de contestar les següents preguntes cada i enganxar cada una en un pòsit diferent:

1. Què has sentit al reflexionar sobre aquests temes al llarg de les sessions?
2. Penses que es útil treballar això a classe?